

ГРАД ДОБОЈ

***Ревидирана стратегија развоја Града Добоја
за период 2016. – 2020. године***

Добој, јуни 2016. године

Садржај

1. Увод	3
2. Методологија креирања стратегије развоја	4
3. Стратешка платформа	5
3.1 Социо-економска анализа – пресјек стања	5
Кључне промјене	5
3.2 Стратешко фокусирање	17
SWOT анализа	17
Стратешки фокуси	19
3.3. Визија	21
3.4. Стратешки циљеви развоја	21
4. Секторски развојни планови	26
4.1. Усклађеност, комплементарност и међусобни утицај секторских планова	26
4.2. План локалног економског развоја	27
4.2.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима	27
4.2.2. Интеграција са стратешким документима виших нивоа	28
4.2.3. Иницијативе међуопштинске сарадње	28
4.2.4. Програми, пројекти и мјере	29
4.3. План друштвеног развоја	30
4.3.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима	30
4.3.2. Интеграција са стратешким документима виших нивоа	31
4.3.3. Иницијативе међуопштинске сарадње	31
4.3.4. Програми, пројекти и мјере	32
4.4. План заштите животне средине	33
4.4.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима	33
4.4.2. Интеграција са стратешким документима виших нивоа	34
4.4.3. Иницијативе међуопштинске сарадње	35
4.4.4. Програми, пројекти и мјере	36
5. Оперативни дио	38
5.1. План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2)	38
5.2. План организационих и људских капацитета за имплементацију, праћење и вредновање стратегије	52
6. Прилози	54
Прилог 1: Интегрисани преглед ревидиране стратегије 2016 – 2020.	54
Прилог 2: Табеле варијабли за праћење индикатора	68
Прилог 3: Процјена финансирања ревидиране развојне стратегије Града Добој 2016 – 2020.	69
Прилог 4: План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (у елект. облику)	72
Прилог 5: Пројектне фише (у елект. облику)	72

1. Увод

Стратегија развоја Града Добоја за период 2011 – 2020. године је кључни стратешко-плански документ, који подстиче раст и развој ове заједнице. Стратегија развоја обухвата економску и друштвену сферу, те аспекте заштите и унапређења животне средине и простора. Документ Стратегије из 2011. године обухватао је петогодишњи плански период, од 2011. до 2015. године.

Овај документ представља наставак стратешког планирања за период 2016 – 2020. године. Дакле, овдје не крећемо од почетка, већ ревидирамо све почетне поставке Стратегије, у свјетлу крупних промјена које су се десиле у међувремену. Крупне промјене су, прије свега, поплаве из 2014. године и одвајање општине Станари од Града Добоја.

Ревизија Стратегије развоја Града Добоја за период 2011 – 2020. за плански период 2016 – 2020. године, почива на два кључна документа. Један је почетни документ Стратегије из 2011. године, који даје почетну основу у свим аспектима планирања. Други документ је Извјештај о средњорочној евалуацији Стратегије интегрисаног локалног развоја Града Добоја за период евалуације 2011 – 2014. године. На основу анализе у току процеса евалуације, утврђено је да је остварен симболичан напредак у остварењу стратешких циљева економског развоја и то углавном као резултат вањских фактора, дакле изван обухвата Стратегије. Такође је утврђено су стратешки циљеви, секторски циљеви и већина пројеката релевантни за развојне потребе Града Добоја, али да их је потребно кориговати узимајућу у обзир новонастале околности.

У процес ревизије Стратегије развоја укључени су сви релевантни актери заједнице. Ревизија је рађена у три фазе, уз активно учешће представника приватног и јавног сектора, те невладиних организација. У првом дијелу ревидирана је стратешка платформа (социо-економска и SWOT анализа, стратешки фокуси, визија и стратешки циљеви развоја). У другом дијелу, ревидирани су секторски планови на нивоу секторских циљева, те програма и пројеката, док је у трећем дијелу креиран оперативни план који представља детаљан имплементациони план, који ће се спровести у прве три године.

Ревидирана Стратегија представља значајан инструмент за проактивно и одговорно управљање локалним развојем на подручју Града Добоја. Креирана је тако да послужи као оквир за поновно дефинисање заједничких циљева, али и подстицање локалних снага да превазиђу проблеме са којима су се суочили у периоду 2011 – 2015. године. Међутим, она, још више, представља одговор на изазове будућег развоја Града и свеукупног живота на овом подручју.

2. Методологија креирања стратегије развоја

За ревизију Стратегије развоја примијењена је методологија за интегрисано планирање локалног развоја (МиПРО), прихваћена и препоручена од стране ентитетских влада, те савеза општина и градова оба ентитета. МиПРО је у потпуности усклађена са постојећим законским оквиром, којим је дефинисано планирање развоја на локалном нивоу, гдје је локална администрација носилац процеса израде и имплементације стратегије, уз максимално укључивање и свих других актера живота у локалној заједници. Надаље, МиПРО је у потпуности усаглашена са водећим принципима и приступима стратешком планирању које промовише Европска унија.

Водећи принципи на којима се заснива Ревидирана стратегија развоја Града Добоја су одрживост и социјална укљученост. Одрживост као принцип интегрисања економски и аспект животне средине, док принцип социјалне укључености подразумијева једнаке шансе за све и правичност у смислу идентификовања потреба и интереса маргинализованих и социјално искључених група становништва. Надаље, Стратегију развоја карактеришу интеграција (што значи да су економски, друштвени и аспект заштите животне средине посматрани као неодвојиви дијелови једне цјелине) и партиципација (сви заинтересовани актери су ангажовани и допринијели су изради Стратегије).

Основни и најважнији дио Стратегије представља њен стратешки дио, тј. стратешка платформа, која обухвата социо-економску анализу, SWOT анализу, стратешке фокусе, визију развоја и стратешке циљеве развоја. Тактички ниво операционализује стратешку платформу кроз секторске циљеве, те програме, пројекте и мјере који омогућују остваривање дефинисаних циљева у погледу економског развоја, друштвеног развоја и заштите животне средине. Секторски планови, секторски циљеви, програми, пројекти и мјере, усмјерени ка побољшању квалитета живота на подручју Града, дефинисани су на период од 5 година.

У завршном дијелу процеса израђен је трогодишњи план имплементације, укључујући и план развоја организационих капацитета и људских потенцијала неопходних за процес имплементације Стратегије, те одређен начин њеног праћења, вредновања и ажурирања. Приоритетни програми и пројекти који су дефинисани у стратегији нису само основа за кориштење градских и других домаћих извора средстава, него и добра основа за приступ екстерним изворима средстава, попут IPA програма Европске уније, али и других програма подршке у Босни и Херцеговини.

3. Стратешка платформа

3.1 Социо-економска анализа – пресјек стања

Ова кратка социо-економска анализа стања је саставни дио процеса ревидирања Интегрисане стратегије развоја Града Добоја (2011 – 2020) а односи се на наредни петогодишњи период (2015 – 2020). Као и остали дијелови Стратегије, она се у великој мјери ослања на почетни документ гдје је обављена свеобухватна анализа стања и на Извјештај о евалуацији. Њен садашњи задатак је да утврди главне промјене које су се десиле у претходном периоду, а то значи идентификовање главних позитивних и негативних трендова развоја Града у задњих пет година.

Кључне промјене

Оно што је несумњиво јако утицало на развој Добоја у задњих пет година су поплаве, које су наниле велике штете, и одвајање садашње општине Станари, са свим социо-економским посљедицама које такво одвајање носи са собом.

Обилне падавине у мају 2014. године су проузроковале катастрофалне поплаве на подручју Града Добоја. Излијевање ријека Босне, Усоре и Спрече са притокама и клизање терена, изазвало је смрт 11 људи, те значајна оштећења и уништења стамбених, пословних, јавних и других објеката, блокаду путног и ПТТ саобраћаја, прекид у снабдијевању електричном енергијом и испоруци питке воде, као и знатна оштећења и уништења пољопривредног, грађевинског и шумског земљишта и путне инфраструктуре.

Површина¹ под плавним таласом, посебно ријеке Босне са Усором и Спречом, износила је преко 52 км², док је готово цијелокупна територија Града Добоја била изложена дјеловању бујичних поплава и клизишта те је обухватила више од 80% становништва општине, директно или индиректно. Посебно треба нагласити да су поплаве захватиле уже подручје центра Града Добоја, приградска насеља и 33 насељена мјеста (директно 50% мјесних заједница). Процијењене штете су заиста високе и оставиле су великог трага на локалну заједницу. Број поплавлених стамбених јединица² је 2906, са 45 мил. КМ штете. Штета правних субјеката износе 123 мил. КМ, а штета на инфраструктури је 4 мил. КМ. Укупне штете процијењене су на 172 мил. КМ (нису обухваћене штете на пољопривредном земљишту и пољопривредним газдинствима, регионалним и магистралним путевима, жељезничкој инфраструктури). Међутим, Добој је локална заједница у коју је, након поплава, уложено и највише средстава што је и логично обзиром на претрпљене штете. Средства се односе и на Фонд солидарности у РС-у и донаторска средства од УНДП-а. Из средстава Европске уније у санацију је уложено око 5 милиона евра. Обновљен је стамбени фонд,

¹ Реконструкција и доградња објеката и система заштите од штетног дјеловања вода ријеке Босне од Добоја до Шамца и заштићеног подручја „Средња Посавина“, Мастер план, 2014.

² Укупан број записника. Елаборат о процјени на подручју Града Добоја проузрокованим елементарном непогодом-поплавама, 2014.

школе, вртићи, Дом здравља и Болница, привредни капацитети, инфраструктура, итд. У наставку анализе ћемо утврдити садашње стање у свим овим областима.

Као посебно значајне **опасности** на подручју Града Добоја, сматрају се; **поплаве, пожари, загађеност минско-експлозивним средствима и клизишта**, али се с будућим пројектима и мјерама требају минимизирати и друге опасности (суше, олујно невријеме и сл.) .

Важно је нагласити да је процес обнове послје поплава снажно утицао на саму имплементацију Стратегије у претходном периоду. Такође, може се слободно рећи да је и имплементација Стратегије у појединим областима била добро усмјерена тако да су се мјере обнове послје поплава на добар начин уклапале у стратешке приоритете. То се посебно односи на област заштите животне средине. Наиме, према Извештају о средњорочној евалуацији Стратегије интегрисаног локалног развоја Града Добоја, за период евалуације 2011 – 2014, утрошена су већа средства од планираних за ову област (планирано 4 мил, а остварено 4.6 мил КМ из екстерних извора), а неке од активности су обављене у знатно већем обиму (нпр, уређено 8,2 км корита ријека умјесто планираних 3 км). Међутим, ово је довело и до неких негативних посљедица по имплементацију Стратегије. У периоду до 2015. смо имали значајну прерасподјелу средстава у односу на планирану расподјелу између три сектора. Тако је за сектор економског развоја планирано да се издвоји 52%, за друштвени сектор 19% а за сектор заштите животне средине 29% од укупних средстава. Сам утрошак средстава се одвијао по доста другачијем омјеру. Извјештај о евалуацији нам говори да је за економски сектор издвојено само 2%, за сектор друштвеног развоја 13%, те за сектор заштите животне средине 85% од укупно утрошених средстава у периоду до 2015. године.

Такође, велику промјену у односу на претходно стање представља формирање општине Станари, која је била у саставу Града Добоја. Осим насеља Станари, нова општина обухвата још 12 насељених мјеста у близини Станара, која су била у саставу Града Добоја. Као посљедица овог одвајања, површина Града Добоја се смањује за 165 км², а број становника се смањује за око 8.000. Значај на привредни утицај је тај што се Рудник лигнита и термоелектрана Станари више не убрајају у локалну привреду Града Добоја (остатак привреде општине Станари није од великог значаја), што са економског аспекта представља око 600 радних мјеста, 55 милиона прихода и око 7,5 милиона КМ извоза мање на годишњем нивоу. Међутим, издвајањем општине Станари, стварају се претпоставке да се Град Добој конституише у заједницу више општина и преузме улогу неоспорног регионалног центра.

Геосаобраћајни положај, простор и становништво

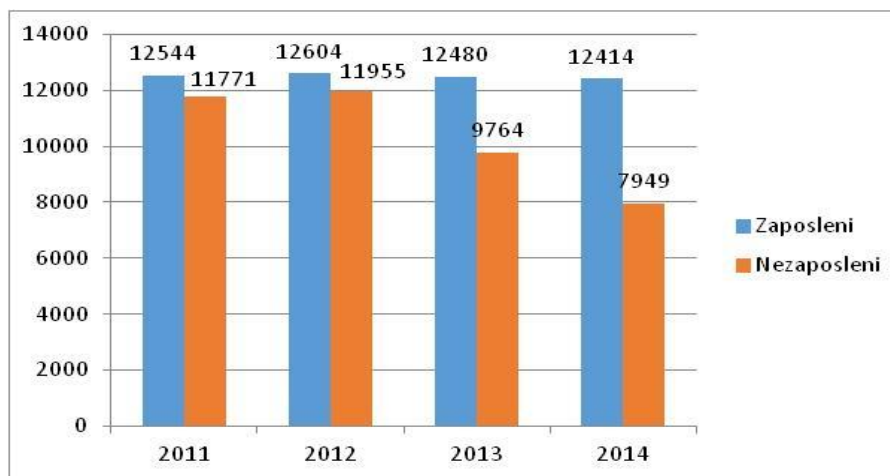
Основни налази ове анализе, као и налази претходних анализа, говоре о **изузетној транспортној и геосаобраћајној локацији Града Добоја**. Када се говори о географској повољности овог простора, прије свега се мисли на комуникациони значај. Добој се налази директно на главној саобраћајној линији која ће повезивати Средњу Европу (Будимпешта) са Јадранским морем (коридор 5Ц). Увијек је представљао кључни саобраћајни чвор Босне и Херцеговине. Такође, Добој и даље има

природну, економску и комуникациону улогу као традиционално средиште озренско-посавске регионалне цјелине.

Површина територије Града Добоја (без новоосноване општине Станари) обухвата око 653 км² и подијељена је на 67 мјесних заједница. Прелиминарни резултати пописа 2013. године за Добој говоре да у овом Граду живи 69.343 становника (такође, без Станара). Ни Град Добој није заобишла **тенденција смањења природног прираштаја** који се евидентира из године у годину, што је случај и са цијелом Републиком Српском и БиХ. **Природни прираштај становништва је негативан**, а највећа разлика између живорођених и умрлих је у 2014. години (574 рођених, 905 умрлих). Што се тиче кретања становништва, миграциони салдо био је позитиван за 2010, 2011, 2012. и 2014. годину, док је за 2013. годину био негативан. Међутим, овдје нису забиљежени одласци у иностранство. Стратегијом нису биле предвиђене директне интервенције везане за природни прираштај и миграционе токове, у претходном периоду. Приступ је био такав да се подразумијевало да ће економски развој и побољшање укупног квалитета живота посредно утицати на побољшање у овој области. Међутим, Извјештај о евалуацији нам говори да је веома мало ствари урађено у области економског развоја, тако да није дошло до очекиваног позитивног ланчаног утицаја на природни прираштај и миграционе токове.

Тржиште рада

Према подацима Републичког завода за статистику РС, на подручју Града Добоја у 2014. години је било **12.414 запослених** од којих је једна трећина запослена у јавном сектору. **Број незапослених је у претходном периоду имао опадајући тренд** и према званичним подацима са 11.771 незапослених лица у 2011. смањено се на 7.949 у 2014. години.

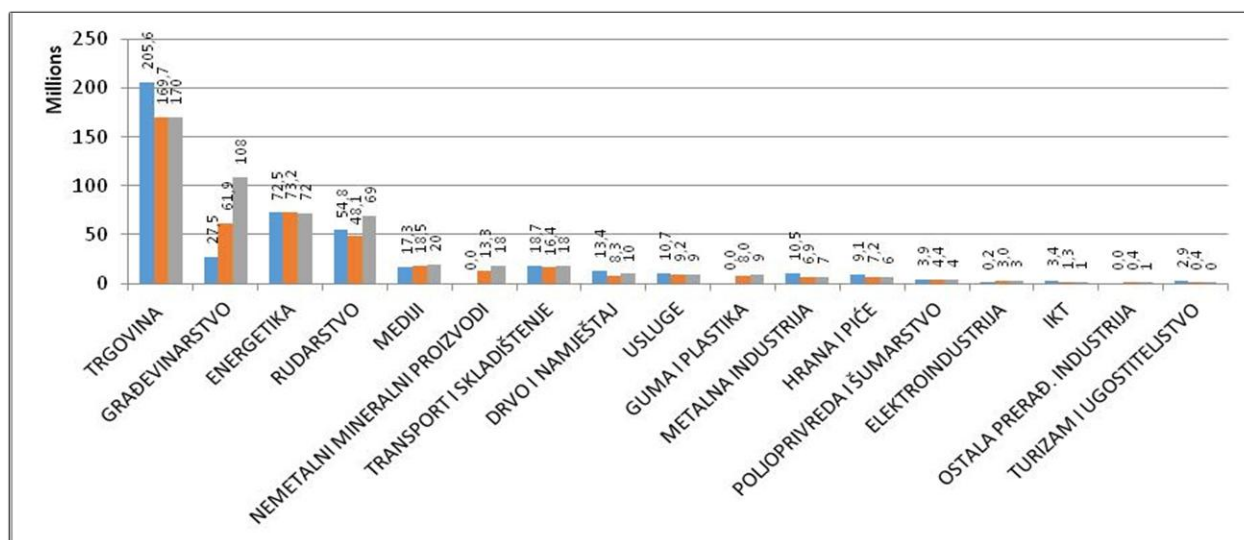
Слика 1. Број запослених и незапослених, Град Добој (извор: Републички завод за статистику РС)

Међутим, овакав пад броја незапослених је више резултат административних мјера спроведених у Заводу за запошљавање РС у Добоју и миграција радно способног становништва, него привредних токова. Завод за запошљавање интензивирао је своје активности у смислу административног уређења статуса евидентираних лица, тако да су сви они који активно не траже посао, искључени

из категорије незапослених. Дакле, смањење броја незапослених није резултат стратешких интервенција предвиђених у Стратегији, јер према Извјештају о евалуацији, није било извршених интервенција које би могле довести до повећања запослености и смањења незапослености.

Стање локалне економије

Што се тиче **локалне економије**, број активних привредних друштава³ у 2014. години је био 290 предузећа, што је пораст у односу на 2013. годину кад их је било 272, али пад у односу на 2012. у којој је забиљежено 319 активних предузећа. Такође, број занатско-предузетничких радњи у 2014. години је 2.109. Укупан приход привреде у 2014. је значајно порастао у односу на претходне године (566 мил. КМ за активна предузећа), упркос посљедицама катастрофалних поплава.

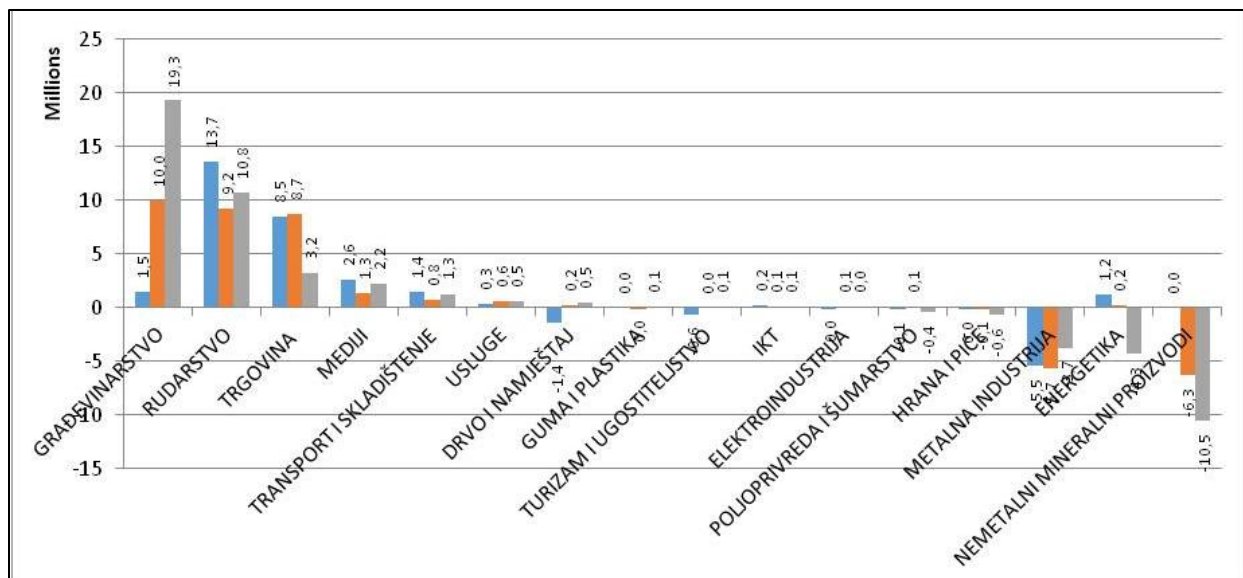

Слика 2. Укупан приход активних предузећа, Град Добој, 2012, 2013. и 2014. година, мил. КМ (извор: АПИФ РС)

У укупном приходу и даље доминира трговина са 30% учешћа. Евидентан је снажан раст грађевинарства и то се може тумачити кроз велике активности овог сектора у обнови после поплава, али и изградњи нових стамбено-пословних јединица. Такође, сектор рударства овдје укључује Рудник лигнита у Станарима, који остварује 55 мил. КМ прихода, па би без овог рудника, овај сектор, умјесто четвртог, заузимао шесто или седмо мјесто по приходу. Незнатно је учешће прерађивачке индустрије.

Што се тиче извоза, не рачунајући Рудник лигнита у Станарима, најбољи резултат у 2014. остварује производња грађевинског материјала (углавном једно предузеће које се бави производњом креча), око 7 мил. КМ, затим производња пластике (око 3 мил. КМ), трговина, транспорт итд.

³ Активно привредно друштво подразумијева предузеће које је предало завршни рачун и има приходе веће од нуле.

Слика 3. Пословна добит активних предузећа, Град Добој, 2012, 2013. и 2014. година, мил. KM (извор: АПИФ РС)

Према оствареној добити, код сектора грађевинарства примјетан је значајнији раст од 2012. до 2014. године, усљед повећане грађевинске активности у обнови после поплава. Примјетан је значајан пад добити у трговини, и сви остали показатељи говоре да је трговина у силазном тренду, што може бити последица смањене потрошње, обзиром на приоритет обнове и реконструкције. Такође, забрињава ситуација у металној индустрији, енергетици и производњи грађевинског материјала (неметални минерални производи). Производња кречњака је највећи извозник, али остварује истовремено и највеће губитке.

На жалост, на све забиљежене привредне токове Стратегија је незнатно или готово нимало утицала. Према Извјештају о евалуацији Стратегије, за економски развој Града Добоја утрошен је само минималан износ – 99,000 KM (68,000 KM из буџета и 31,000 из екстерних извора). Једина два пројекта која су имплементирана, од њих 28, су пројекти „Наставак активности на реализацији пројекта изградње противградних станица“ и „Проширење капацитета понуде услуга у области сеоског туризма на подручју планине Озрен“. Сви остали пројекти, њих 26, који се односе на привреду, пољопривреду и туризам, нису имплементирани.

Када се анализира локална привреда, са аспекта смањења ризика од катастрофа и прилагођавања климатским промјенама, значајни су ризици који се односе на заштиту привредних ресурса, као што су пољопривредно земљиште, објекти, машине, уређаји и др. Климатске промјене, које су обично манифестоване елементарним непогодама, утичу на укупна привредна кретања. Значајни су интензивни негативни утицаји које изазива град и суша на пољопривредну производњу, што ту врсту производње умањује до 50%. Поплава током 2014. године је привремено зауставила сва привредна кретања и укупну производњу. Знајући да је последњи опоравак привреде базиран углавном (уз одређена средства Фонда солидарности и др.) на унутрашњим резервама и капацитетима погођених привредних субјеката, постоје оправдана мишљења да би свака наредна

катастрофа, сличног интензитета, оставила трајне посљедица на привредне субјекте, што би резултовало далекосежним посљедицама по становништво Града, како краткорочно, тако и дугорочно. Поред поплаве, суше, града и земљотреса које су интензивне опасности, на привреду Града Добоја могу утицати и ризици од појаве пожара, као и стални утицај минско-експлозивних средстава (контаминација пољопривредног земљишта), те клизишта која утичу на комуникације и значајно оптерећују привредне субјекте који финансирају одржавање саобраћајница.

Пољопривреда и туризам

Када се анализира **пољопривредна производња**, да се закључити да је ова привредна дјелатност претрпила велике штете од прошлогодишњих поплава, у смислу смањења сточног фонда, деградације пољопривредног земљишта уз водне токове, као и промјене структуре (промјене култура које се сију) и смањења обима укупне сјетве. Процјењена штета Министарства пољопривреде само на текућој биљној производњи износила је 7,6 мил. КМ, а поплавом је оштећено 2.618 пољопривредних газдинстава. Значајна површина земљишта, посебно коритом ријеке Босне, трајно је деградирана. Иако се биљежи да 92,04% земљишта подручја Града Добоја није претрпјело директну штету од поплава, штете на преосталом земљишту су, ипак, значајне. Суша из 2015. године је додатно негативно утицала на укупну пољопривредну производњу. Иначе, стање у пољопривреди карактерише континуирано опадање учешћа пољопривреде у укупном привредном развоју што је условљено релативно малим пољопривредним посједима (у просјеку 3 ха), застарјелом механизацијом и екстензивном производњом. Ово су биле карактеристике пољопривредне и сточарске производње на подручју Града Добоја и прије поплава.

Туристичка понуда и ниво активности, пројеката и инвестиција је у протеклом периоду доживио пад. Добојска тврђава престала је са туристичком понудом крајем 2013. године, а није дошло ни до пораста туристичке понуде у сеоском туризму. Крајем 2013. године престао је са радом и централни градски хотел Парк. Није дошло ни до покретања активности и успостављања рекреативне зоне Плућа Града Добоја. Главни разлог наглог пада активности у области туризма је низак ниво прихода од туризма, те губици и ниска профитабилност овог сектора (у 2012. године стопа добити у туризму на подручју Града Добоја је била изразито негативна, -20%). Катастрофалне поплаве које су се десиле 2014. године су додатно погоршале ову ситуацију. Међутим, примјетно је да поново долази до оживљавања активности (туристичко насеље Котроманићево, Горанско језеро, обнова тврђаве и др.). Анализом тренутног стања туристичке понуде, евидентно је да постоји ризик одређених опасности, како на објекте туристичке понуде (укључујући објекат са највећим смјештајним капацитетом у Граду), тако и на приступне путеве објектима понуде. У том смислу, треба водити рачуна о свим мјерама заштите кад је ријеч о оваквим објектима, посебно заштите од пожара.

Просторно-планска документација и јавна инфраструктура

Када је у питању **просторно-планска документација** треба нагласити да нови просторни план и урбанистички план још увијек нису на снази нити је њихова израда у току. То је резултат различитих фактора. Пошто се дио територије Града издвојио у посебну општину, сам тендер је на

крају поништен због измијењених услова, односно, промјене обухвата. Оно што је добро у овој области је да се измјене регулационих планова и нови регулациони планови редовно раде у сврху стварања услова за инвестиције. Просторно-планском документацијом, у складу са законом, неопходно је узети у обзир све аспекте смањења ризика и превенције ризика од катастрофа као што су: заштита животне средине (заштита тла, заштита воде, заштита ваздуха); евакуација отпада (индустијски отпад, технолошки отпад, санитарни отпад, остали отпад); природне непогоде; техничке опасности; ратна дејства; насељски стандард.

Дакле, стратешке интервенције, које су планирале израду Просторног и Урбанистичког плана, нису имплементиране, те, према Извјештају о евалуацији, и даље остају веома актуелне.

Јавна инфраструктура је у потпуности обновљена у претходном периоду. Може се чак констатовати, да је стање водоводне, канализационе, електро, топлификационе и саобраћајне инфраструктуре, значајно унапријеђено послје поплава. На бази ранијих негативних искустава поплава, треба водити рачуна, да кључни инфраструктурни објекти, као што су нпр. трафо-станице, буду изван зоне плављења или других опасности, чиме би се осигурао континуитет снабдијевања у кризним ситуацијама.

Значајан је утицај опасности на саобраћајне путне и жељезничке комуникације, при чему посебно треба издвојити поплаве али и клизишта која латентно оптерећују локалне ресурсе и буџете јавних саобраћајних предузећа. На подручју Града Добоја (Озрен, Крњин, Требава) регистровано је преко 50 клизишта са сталним и потенцијалним ризиком, од чега 8 на ужем градском подручју.

Када се анализира угроженост јавне инфраструктуре, посебно у градском подручју процјеном угрожености су идентификоване критичне тачке (локације):

Прва се налази код испод моста на магистралном путу М-17, гдје се заједно са водом ријеке Босне и потока Лијешањ изазива плављење великог дијела МЗ Усоре и цијело градско подручје до пумпне станице у Лукама.

Друга локација је одбрамбени насип. Водени талас прелијева одбрамбени насип који је уједно и магистрални пут М-17 у дужини од 850 m у МЗ Усора на релацији од трафо-станице ЕлектроДобој до ушћа ријеке Усоре.

Трећа опасност од поплава представља и могући квар на Прецрпној станици градске канализације због интензивних падавина-кише, углавном у облику пљускова. Воде које се сливају са околних узвишења на градско подручје изазивају плављење доњих етажа свих врста објеката, као и 180 ха земљишта.

Четврта локација је дуж канала званог „Шећеране“ на Усори, црпилиште градског водовода „Луке“ и црпилиште водовода „Босанка“ ради повратних вода ријеке Босне и неизграђене црпне станице на воденом каналу површине око 60 ha. Обнова ове инфраструктуре је једним дијелом била у склопу интервенција предвиђених у Стратегији, с тим да у Стратегији нису биле предвиђене интервенције у области електро, топлификационе и саобраћајне инфраструктуре. Без обзира на

то, може се сматрати да ова врста активности, иако интензивирана због поплава, представља остварење појединих интервенција предвиђених у Стратегији.

Друштвена инфраструктура

Када су у питању **образовне институције** на територији Града Добоја, основно образовање одвија се у 9 самосталних основних школа и основној музичкој школи. Средњошколско образовање организовано је у 6 средњих школа. Највећи број објеката образовања било је погођено поплавама, чиме су дјеца, као рањива група, посебно била изложена негативном утицају поплава. Видљив је тренд опадања броја ученика у основним и у средњим школама, из године у годину, иако су услови добри и чак побољшани послје поплава. Више и високо образовање се одвија у Вишој техничкој школи, а већ десет година постоји и Саобраћајни факултет, као организациона јединица Универзитета у Источном Сарајеву, који је током поплава претрпио значајна инфраструктурна оштећења, укључујући наставна и лабораторијска средства. У Добоју, такође, дјелује и Универзитет «Слобомир П» са 6 факултета. Примјетан је пораст броја студената на високошколским установама. У домену дјечије заштите, вртић омогућава боравак 295 дјеце. Смјештајни капацитети за боравак дјеце предшколског узраста нису на задовољавајућем нивоу у односу на потребе. Сви објекти образовања на територији Града Добоја су у потпуности обновљени и функционални, иако, с обзиром на локацију обновљених објеката, и даље постоји латентна опасност од поплава по ове и све остале јавне објекте и установе лоциране у Граду, укључујући образовне установе, што је потребно узети у обзир приликом планирања будућих интервенција у домену смањења ризика од катастрофа (дефинисање могућих превентивних мјера).

Овдје се мора нагласити и да је, у складу са стратешким планом, на подручју Града Добоја уведен концепт преквалификације за познатог послодавца, с тим да је, умјесто за 300 особа ова интервенција реализована за 180 особа. Сви ови људи су учествовали у програмима оспособљавања новоуспостављеног Центра за образовање одраслих у периоду 2013-2014. године. Такође је, у складу са Стратегијом, у априлу 2014. године успостављено Координационо вијеће за образовање одраслих за подручје 60 мјесних заједница.

Здравствене институције чине Дом здравља Добој и регионална Општа болница «Свети Апостол Лука». Добој има развијен систем здравствене заштите и као регионални центар посједује сву опрему и здравствено особље за пружање услуга примарног, секундарног и дијелом терцијарног нивоа здравствене заштите. Неке од здравствених институција су додатно унапријеђене послје поплава. Потребно је напоменути да су током поплава у мају 2014. године значајно били изложени и угрожени примарни ресурси јавног здравства, те Дијализни центар, што је додатно угретило поједине рањиве групе хроничних болесника, које су биле изложене вишем ризику посљедица поплава. На бази претходних искустава, може се закључити да је комплетно примарно здравство изложено ризику од поплава, те да треба предузимати радње које би у неком будућем времену, могле умањити њихов утицај, укључујући и активности градње јавних установа на локацијама мање изложености. Осим ризика од поплаве, не треба занемарити и утицај других

опасности, као што су пожар и појава заразних болести, обзиром на изложеност медицинског особља таквом виду опасности.

На подручју општине Добоја дјелује и **Центар за социјални рад**. Анализом броја корисника услуга социјалне заштите на подручју Добоја евидентно је да постоји благи пораст корисника усљед пораста незапослености, при чему је дошло и до већег раста корисника савјетодавних услуга Центра, а та врста потреба је проузрокована посљедицама поплаве из 2014. год (око 8.000 корисника различитих врста социјалне заштите). Такође, постоји опадање корисника материнског додатка због пада наталитета.

Слично као и код комуналне инфраструктуре, и обнова образовне, здравствене и друге друштвене инфраструктуре послје поплава је само једним дијелом била у склопу интервенција предвиђених у Стратегији док је други дио интервенција реализиран донаторском помоћи кроз програме опоравка од поплава. Ово се може сматрати као дјелимично остварење интервенција предвиђених у Стратегији, али је главни узрок интензивних активности у овој области отклањање посљедица поплава.

Животна средина

Што се тиче **заштите животне средине**, број дивљих депонија послје поплава се повећао, поготово у приобаљу ријеке Босне. Иако је дијелом извршена санација на неким локацијама (7 приоритетних локација је санирано након поплава), дивље депоније и даље остају велики проблем. Процјене количине отпада на дивљим депонијама износе око 4.000 m³, на око 90 локација. Међутим, од тих 90, веће количине отпада су на 30 локација, док је остатак депонија са релативно малим количинама отпада. Ријеке су у цијелом свом току загађене депонијама отпада, непланском експлоатацијом шљунка и појавом дивљих шљункара на и око корита ријеке Босне. У циљу рјешавања проблема око збрињавања отпада, Град Добој је израдио комплетну документацију за изградњу Регионалне депоније коју би користиле општине Добој, Модрича, Дервента, Брод, Петрово, Теслић, Вукосавље, као и општине из ФБиХ Добој Југ, Добој Исток, Тешањ, Усора, Оџак и Маглај, којима је повољнија опција придруживање овој групи због велике удаљености депонија ЗЕ-ДО кантона. Као посљедица поплава, појавила се проблематика значајне додатне количине отпада, са аспекта јавног здравља и отпада животињског поријекла, који је на прописан начин уклоњен и спаљен. С обзиром да у Граду Добоју постоји и болница, важно је одговорно управљање медицинским отпадом, посебно инфективним, за чије је управљање ресорно министарство издало дозволу на територији Града Добоја. Град Добој не спроводи континуирани мониторинг индикатора квалитета ваздуха.

Што се тиче резултата имплементације Стратегије у области заштите животне средине, након поплава је дошло до измјене приоритета и усмјеравања свих расположивих људских и финансијских ресурса на санирање насталих штета. Међутим, констатовано је да је након поплава већа пажња донатора усмјерена на Град Добој, што је условило и већи прилив финансијске помоћи и створило услове за реализацију активности из области овог стратешког циља, које иначе не би било могуће реализовати усљед ограничености средстава, како из буџета, тако и из вањских

извора. Према Извјештају о евалуацији Стратегије из 2015. године, за заштиту животне средине Града Добоја утрошено је 4,8 мил. КМ (191.384 КМ из буџета и 4,56 мил. КМ из екстерних извора).

Безбиједност грађана може се посматрати кроз неколико аспеката. Два најважнија аспекта су ниво општег криминалитета, те општа безбиједност грађана. По питању нивоа општег криминалитета, стање безбиједности на подручју Града Добоја је на задовољавајућем нивоу што се огледа у чињеници да је у 2015. години, у односу на 2014. годину, смањен број евидентираних кривичних дјела општег криминалитета (2014. – 1.770, а 2015. – 1.525 кривичних дјела општег криминалитета), те да није било евидентираних кривичних дјела која би довела до значајнијег узнемирења јавности. Кад је ријеч о општој безбиједности грађана, посебно се издвајају опасности од поплава које су већ раније у више наврата поменуте те опасности од пожара и минско експлозивних средстава. Кад је ријеч о изложености опасностима од пожара, територијални обухват изложене површине је значајан (с обзиром на површину под шумама, са 27.000 ha), посебно ако говоримо о шумским пожарима и пожарима на отвореном. Угроженост шума од пожара је нарочито велика у вријеме сушних периода када је гориви материјал свуда присутан и лако запаљив.

Посебно треба издвојити, да Град Добој на ефикасан начин организује и управља Ватрогасном јединицом као једним од капацитета супротстављања. Ватрогасна јединица забиљежи око 300 интервенција на годишњем нивоу, од чега су, више од 50%, пожари, који захтијевају значајно ангажовање људских и материјалних ресурса. Ватрогасна јединица је опремљена на задовољавајућем нивоу, мада постоје могућности за унапређење њених ресурса, како материјалних тако и људских ресурса. У погледу материјалног опремања, посебно је важно извршити набавку специјализованих мобилних средстава (специјализована опрема за спашавање на већим висинама и мобилна специјализована опрема) и возила.

Треба напоменути, да је Град Добој био посебно изложен миграцији минско-експлозивних средстава током девастирајућих поплава 2014. године, али и да постоји већ ранија изложеност постојећих површина минама. Мада је значајна површина у претходном периоду очишћена, површине које је неопходно очистити од минско-експлозивних средстава у наредном периоду (10,7 km²) су и даље прилично велике. Питање деминирање посебно је алармантно, ако се има у виду близина насељених мјеста и број леталних исхода (33) и укупних несрећа (54) у досадашњем периоду⁴. Такође, током кризног периода, посебно је значајан **систем комуникације система цивилне заштите**, те је неопходно водити рачуна о резервним напајањима тог система и алтернативним облицима комуникације (радио веза) која не иде путем сигнала мобилних оператера.

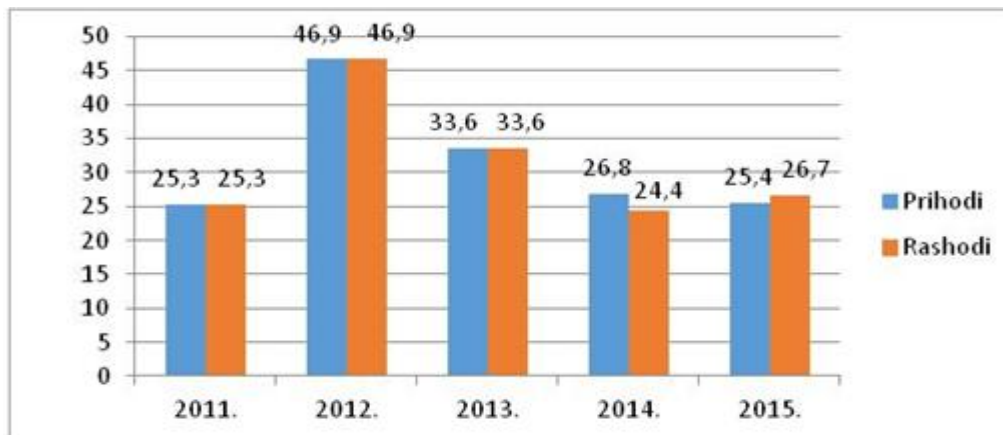
Када се анализира сигурност грађана, очигледно је да су искуства поплаве из 2014. године, имале значајан негативан утицај на људске (укључујући леталне исходе) и материјалне ресурсе Града Добоја, али и шире. Нити један план развоја, који је у Граду Добоју постојао у датом тренутку, није узимао у обзир овакав обим катастрофе, свеобухватну просторну и временску детерминанту. Из

⁴ Процјена угрожености Града Добоја од елементарне непогоде и друге несреће, 2015.

овог разлога, неопходно је у свим будућим развојним плановима узети у обзир аспекте који укључују смањење утицаја и ризика од елементарних непогода и других несрећа, посебно имајући у виду превенцију за смањење изложености и рањивости људских и материјалних ресурса, те повећање капацитета ка супротстављању и прилагођавању опасностима.

Анализа буџета

Буџет Града Добоја биљежи и узлазне и силазне трендове. Најзначајнија промјена у претходном периоду је задужење буџета у 2012. години у износу од 10 мил. КМ.

Слика 4. Буџет Града Добоја, у мил. КМ, (извор: <http://graddoboj.org/budzet.html>)

Од тог задужења, три милиона КМ су утрошена за инфраструктуру у мјесним заједницама, око два милиона КМ за инфраструктуру у граду, односно, уређење улица, такође, око два милиона КМ за откуп земљишта и уређење главне улице на Усори према излазу из града. Око пола милиона КМ је утрошено на уређење Дома војске, пола милиона КМ за обданиште и исто толико за Геријатријски центар. Остатак од око 1.5 мил. КМ је утрошен на већи број мањих инвестиција јавног карактера.

Уколико се посматра омјер иницијално планираних средстава (при изради Стратегије) и реализованих средстава за имплементацију пројекта из секторских планова, од укупно планираних средстава реализовано је 31,72% (или 5.603.479 КМ), што је низак ниво остварења⁵. Од планираних буџетских средстава за имплементацију пројекта реализовано је 7,88% док је из спољних извора реализовано 47,99%. Најнижи степен реализације средстава је забиљежен у секторском плану за економски развој (10,81%), а за који је био планиран највећи износ средстава. Овако низак степен остварења **указује на нереалност планирања у фази израде Стратегије.**

Прогноза финансирања развојне Стратегије за период 2016 -2020. године припремљена је узимајући у обзир (i) тренд реализованих средстава у претходним годинама имплементације

⁵ Извор: Извјештај о евалуацији Стратегије интегрисаног развоја Града Добоја 2011-2020

Стратегије те нацрт буџета за 2016. годину (ii) очекивана допунска средства из екстерних извора; (iii) ограничења у погледу акумулисаних обавеза и задужености као и других ризика.

У погледу нацрта буџета за 2016. годину за имплементацију Стратегије је оквирно предвиђено 2.500.000 КМ. Битно је напоменути да пораст буџетских средстава и буџетски суфицит отварају могућност за ефикаснији и релаксиранији однос према имплементацији Стратегије. У 2016. години пројекти санације и превенције пријетњи од природних и других катастрофа још увијек ће играти важну улогу и имати акценат у оквиру имплементације Стратегије, поготово кад су у питању пројекти финансирани из донаторских средстава. Може се рећи да ће се тек након овога периода акценат Стратегије вратити на стандардне моделе развојних пројеката.

Уједно, Добој је приступио или се кандидовао за учешће у различитим пројектима који имају за циљ унапређење привредног амбијента (БФЦ, Голд, МЕГ, итд.), те ће због тога и због појачане привредне активности до које долази због изградње нових погона за производњу и прераду, доћи до повећања издвајања буџетских средстава за подстицаје у пољопривредној производњи и подршци инвеститорима, што се директно рефлектује на имплементацију Стратегије. Обновом јавних установа и инфраструктурних објеката ослобођена су средства за изградњу недостајућих елемената пословне физичке и друштвене инфраструктуре, умјесто да се она као до сада првенствено користе за одржавање постојећег нивоа.

Преглед по главним изворима финансирања за период 2016 - 2020. године

Извори финансирања локалне развојне стратегије	Оквирна процјена по годинама					УКУПНО (у КМ)
	2016	2017	2018	2019	2020	
Из буџета Града Добоја (у КМ)	2.500.000	3.000.000	2.500.000	2.000.000	1.000.000	11.000.000
Екстерни извори (кредити, ентитети, кантони, држава, јавна предузећа и приватни извори) (у КМ)	4.500.000	2.500.000	2.000.000	1.000.000	1.000.000	11.500.000
Екстерни извори (ИПА, донатори и остало) (у КМ)	3.000.000	2.500.000	2.000.000	1.000.000	1.000.000	9.500.000
УКУПНО (у КМ)	10.000.000	8.000.000	6.500.000	4.400.000	3.000.000	31.500.000

Извор: Процјена Одјељења за финансије и Јединице за управљање развојем Града Добоја

Пројекција буџета прати различите аранжмане који су постигнути са другим нивоима власти, финансијским институцијама и донаторима везано за средства која ће из тих извора бити коришћена за ову сврху. Најважнији од њих су средства Владе РС, средства ЕУ из ИПА фондова, средства Свјетске банке, Владе Чешке, Владе Јапана и других донатора.

Када је ријеч о финансијском стању Града Добоја, **акумулиране обавезе са крајем 2015. године су 26.826.635 КМ.**

За сервисирање кредитних обавеза у наредних 5 година ће бити потребно годишње издвајати средства у распону од 5 милиона КМ у 2016. години до 3.9 милиона КМ у 2020. години. Ипак, очекује се даље повећање кредитног задужења, углавном у складу са договореним аранжманима

за изградњу инфраструктуре, а за шта се очекује добијање сагласности о додатном кредитном задужењу. Ово задужење би било добродошло јер се ради о намјенским средствима за имплементацију пројеката из Стратегије. Ризици који се могу појавити у вези имплементације односе се на евентуални пад тренда буџетских прихода, уколико је тренутни скок посљедица повећане трговинске и грађевинске активности након поплаве. Уколико би се тренутни тренд убирања прихода очувао, не би требали постојати разлози за неостварење планираних циљева, односно, везаних пројеката.

Посебан елемент у свему представља издвајање дијела територије Града Добоја у посебну ЈЛС (Станари), због чега неће бити прилива од пореза и концесија са подручја рудника и термоелектране, али су истовремено престале и обавезе Града Добоја за финансирање активности на том простору.

3.2 Стратешко фокусирање

SWOT анализа

SWOT матрица је концепт који треба да омогући систематску анализу пријетњи и прилика као и њихово усаглашавање са јаким и slabим странама града. SWOT анализа обезбјеђује информације корисне за усклађивање градских капацитета и способности са окружењем у којем заједница дјелује. SWOT анализа представља мост између садашњег стања, које је утврђено анализом, и жељеног будућег стања које је дефинисано стратешким планом интегралног развоја.

Снаге које Граду Добоју пружају конкурентне предности, чинећи ово подручје атрактивним мјестом за живот и пословање, с једне стране, и **слабости** које представљају препреке или ограничења за привредни развој Града Добоја, с друге стране, приказане су у сљедећој табели:

Снаге:

- Геопрометни положај (транспортна и стратешка локација),
- Мултимодална транспортна инфраструктура,
- Кључно жељезничко чвориште у БиХ, сједиште ЖРС,
- Водни, земљишни и шумски потенцијал,
- Традиција и капацитети регионалног центра,
- Универзитетски капацитети, посебно у области саобраћаја,
- Неискоришћени капацитети и инфраструктура старе индустријске зоне (Усора),
- Природни локалитети – потенцијалне туристичке дестинације,
- Капацитети за образовање одраслих (доквалификација, преквалификација, оспособљавање),
- Функционалан и разноврстан спектар НВО,
- Раст квалитета услуга општинске управе и задовољства корисника и запослених подигнут на виши ниво,
- Нови погони прехрамбене индустрије и прерађивачких капацитета, и др.

Слабости:

- Недостајућа нова физичка инфраструктура за развој МСП (индустријске зоне, инкубатори),

- Недостатак развијених капацитета за кориштење европских фондова у оквиру локалне управе,
- Дестимулативан регулаторни оквир за пословање,
- Неискориштеност постојеће индустријске инфраструктуре,
- Некомплетна и застарјела урбанистичко-планска документација (нема стратешког управљања простором),
- Неријешени имовинско-правни односи препрека за инвестиције,
- Рурална подручја развојно запостављена,
- Ниска продуктивност пољопривредне производње,
- Депопулација сеоског подручја,
- Слаб природни прираштај,
- Недовољни капацитети за вртићко образовање дјеце,
- Неусклађеност понуде и тражње радне снаге,
- Недовољна конкурентност локалних привредних капацитета за учешће на реализацији страних инвестиционих пројеката,
- Просторна локација града која је изложена ризику од поплава и клизишта, као и другим опасностима,
- Непостојање специјализована опреме за спасавање на већим висинама и мобилне специјализоване опреме заштите од пожара и др.

Прилике, које омогућавају или олакшавају реализацију и развој конкурентских предности Града Добоја, и **пријетње**, које доводе до губитка или опадања конкурентности или привредног развоја уопште, представљене су у сљедећој табели:

Прилике:

- Изградња нових саобраћајница - коридор 5 Ц, аутопут Бања Лука – Добој,
- Погодан простор за индустријске зоне уз аутопутеве,
- Тренд пресељења производње на рубове ЕУ,
- Потенцијал транзитног туризма,
- Модернизација ЖРС,
- Коришћење модела концесија и партнерства јавног и приватног сектора за рјешавање капиталних развојних проблема,
- Изградња регионалне депоније отпада,
- Коришћење међународних и домаћих фондова за превенцију ризика од елементарних непогода и других несрећа.

Пријетње:

- Потенцијални негативни економски токови у ЕУ,
- Политичка нестабилност у БиХ,
- Евентуално погоршање еколошких и климатских услова,
- Спор пут европских интеграција БиХ угрожава финасирање развојних и капиталних пројеката,
- Контаминирани површине са минско-експлозивним средствима,
- Елементарне непогоде суша и град и др,
- Опасности од поплава и клизишта,
- Опасност од минско-експлозивних средстава, пожара и друге опасности.

Стратешки фокуси

Социо-економска и SWOT анализа Града Добоја су поставиле основ за дефинисање стратешких праваца развоја града који су фокусирани на сљедећи начин:

- *Искористити могућности Града Добоја са аспекта повољног геопрометног положаја у функцији привредног развоја (транспортна и саобраћајна инфраструктура)*
- *Повећање нивоа људског капитала и додатне вриједности у производњи*
- *Јачање Добоја као регионалног центра*
- *Очување животне средине у развојном процесу и унапређење заштите од елементарних непогода и других опасности*

Образложење стратешких фокуса Града Добоја

Искористити могућности Града Добоја са аспекта повољног геопрометног положаја у функцији привредног развоја (транспортна и саобраћајна инфраструктура)

Иако је потенцијални поврат на инвестицију кључни фактор у доношењу одлуке инвеститора да уложи свој новац, у процесу селекције инвестиционих локација постоји неколико важних фактора. Између осталог, то су географски положај, стање инфраструктуре (саобраћајне, комуналне, електроенергетске), локације за улагање (индустријске зоне, индустријски паркови, специјалне економске зоне), квалитет радне снаге, трошкови пословања (просјечне плате по дјелатностима, гранама, регионима, градовима, професијама; пореске стопе, цијене комуналних услуга и друго), инвестициони подстицаји (пореске олакшице, новчане субвенције...), и правни и пословни прописи (страна улагања, радни односи, девизно пословање и друго).

Град Добој има једну од најповољнијих геопрометних позиција у БиХ. Уз то, Град већ проводи активности на побољшању и унапређењу привредног амбијента и привлачењу домаћих и страних инвеститора. Повољан геопрометни положај града, индустријска и пословна традиција и искуство радне снаге, те значајни неискоришћени индустријски капацитети, пружају могућност да се привуку инвеститори. Комбиновањем мјера и активности са кључним развојним потенцијалима и квалитетним промотивним активностима, посебно треба привући пажњу потенцијалних инвеститора за неискориштене „brown-field“ локације и створити услове за инвестирање у нове „green-field“ локације.

Повећање нивоа људског капитала и додатне вриједности у производњи

Дугорочно гледано, локална привреда и њен дугорочни раст и развој претежно зависе од квалитета људских ресурса и нивоа додатне вриједности која се ствара. Основна разлика између подручја која динамично напредују и оних која стагнирају или назадују је у предузетничким способностима и нивоу знања и технологије, које људи на тим локацијама посједују и користе у

стварању додатне вриједности. Да би се природни ресурси на што бољи начин искористили, у Добоју је потребно наставити са изградњом система за преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање, усмјереног тако да становницима обезбиједи стицање конкурентних квалификација и унапређење знања и вјештина током цијелог живота. Поред тога, у новој економији, која се све више заснива на знању, динамичан привредни напредак је практично немогућ без одговарајућег друштвеног амбијента и напретка у сфери тзв. друштвене надградње (образовања, здравства, културе и спорта), а ове друштвене дјелатности постају све важнији генератори нове вриједности. Овдје се, практично гледано, ради о значајном повећању доступности и квалитета знања за појединце и организације на подручју Града и, посредно, чвршћој повезаности унутар локалне заједнице.

Јачање Добоја као регионалног центра

Град Добој већ сада има улогу регионалног центра као традиционално средиште озренско-посавске регионалне цјелине. Ово се посебно односи на друштвене и административне институције и инфраструктуру. Цијела озренско-посавска регија је оријентисана на Град Добој по питању средњег и високог образовања, здравствене заштите, социјалне заштите, административних институција, институција и организација из области културе и спорта, и др.

Међутим, Добој још увијек није привредни регионални центар, или није то у мјери у којој би могао да значајније утиче на привредни развој ширег подручја. Управо у овој области је простор за највећи искорак, јер Добој посједује значајан потенцијал да постане привредни „мотор“ регије.

Очување животне средине у развојном процесу и унапређење заштите од елементарних непогода и других опасности

Домаћински однос према природи је једно од најважнијих упоришта ове стратегије. Дјелатност заштите природе треба да обезбједи одражавање и унапређење што више оних вриједности које су за локално становништво, али и за оне који Добој посјећују, суштински значајне. Потребно је посебно нагласити да заштита водних ресурса и чистоће ваздуха, управљање чврстим отпадом и сви други видови заштите природе морају бити усклађени међусобно, с тим да сви стратешки циљеви морају бити у складу са основним принципима заштите природне и животне средине.

Посебно мјесто овдје заузима заштита од елементарних и других опасности. Имајући у виду катастрофалне поплаве из 2014. године, важно је препознати различите врсте опасности, ризичног догађаја или појаве, као елементе који утичу на ризике а које се могу испољити или догодити у датом подручју. На подручју Града Добоја идентификоване су по приоритету сљедеће опасности: поплаве, пожари, загађеност минама и неексплодираним убојним средствима, клизишта, суше, олујно невријеме, земљотреси, техничко-технолошке несреће, заразне болести и др. Као најзначајније можемо издвојити поплаве, пожаре, загађеност минско-експлозивним средствима и клизишта.

3.3. Визија

Креирање визије представља креирање интегралне слике будућег пожељног стања, којом се дефинишу генерални циљеви и принципи развоја локалне заједнице, с тежњом да се ускладе економски, друштвени и еколошки циљеви за добробит како садашњих, тако и будућих генерација.

Развој Добоја у стратешком периоду до 2020. године, биће вођен сљедећом визијом:

Добој 2020. године

Развијен саобраћајни, комуникациони и привредни центар,
са развијеном пословном инфраструктуром и пратећим услугама,
уређен и туристички атрактиван град,
културни, образовни и спортско- рекреативни центар регије,
са знатно унапређеним квалитетом живота,
уједначеним у граду и на селу.

Први дио визије представља главни оријентир за усмјеравање економског развоја Добоја, док други дио оцртава жељено стање у погледу квалитета живота и социјалног развоја уопште на подручју Добоја.

3.4. Стратешки циљеви развоја

Прва трансформација визије развоја изражена је виду сљедећа четири стратешка циља, који представљају ударне правце развоја у сљедећем стратешком периоду:

- 1. Развијен привредни сектор који ефективно користи саобраћајне и комуникационе предности Добоја**
- 2. Развијено сеоско предузетништво и одржива пољопривредна производња**
- 3. Регионално конкурентни људски ресурси и развијена укупна друштвена инфраструктура и јавне услуге**
- 4. Просторно и комунално уређена и еколошки напредна средина са развијеном заштитом од природних и других опасности**

Однос између визије развоја и стратешких циљева развоја је представљен сљедећим графиконом:

Приликом дефинисања стратешких развојних циљева настојало се да они буду реални, економски рационални и да њихова реализација обезбјеђује континуиран развој Града Добоја у складу са зацртаном визијом.

Стратешки циљ 1.

Развијен привредни сектор који ефективно користи саобраћајне и комуникационе предности Добоја

Зашто?

Добој је у пријератном периоду имао развијену привреду, чија је окосница била индустријска производња. Међутим, привредну структуру у Граду Добоју у послеријатном, транзиционом периоду карактерише доминација трговине, технолошко-економско заостајање већине капацитета, вишкови радне снаге, проблеми у вези са приватизацијом, недостатак инвестиција итд. Тако је привреда, а посебно индустрија, данас углавном с ниским нивоом конкурентности и

ефикасности пословања, повећаном неликвидношћу, уз континуиран пад запослености и све мањим бројем производа за извоз.

Међутим, морамо имати на уму да је снажна привреда мотор укупног развоја неке заједнице. Због тога се као још један стратешки правац намеће покретање новог инвестиционог циклуса у привреди, опоравак индустрије, заустављање негативних трендова и стварање основа за дугорочно одржив привредни раст.

Као што смо већ рекли, Град Добој има један од најповољнијих геосаобраћајних положаја у БиХ. У 2020. години привреду на подручју Града Добоја видимо тако да се састоји од пуно развијених предузећа, која користе повољан геосаобраћајни положај и за пласирање производа, дистрибуцију, транспорт итд. То значи активна и конкурентна привреда која добро користи геосаобраћајне предности Добоја, привреда која у року од 3-4 сата може испоручити робу и услуге у оквиру регије а за 24 сата било гдје у ЕУ. Зашто је то важно? Зато што је то конкурентска предност Добоја у односу на друге градове са којима се такмичи. То се односи, прије свега, на стварање и јачање прерађивачких капацитета у секторима у којима Добој има потенцијале, традицију и перспективу и подршку улагањима која користе повољан геосаобраћајни положај Добоја.

Како?

- Побољшати пословно окружење и развити инструменте подршке привреди
- Привући веће инвестиције, првенствено у областима индустрије, дистрибуције и транспорта

Стратешки циљ 2.

Развијено сеоско предузетништво и одржива пољопривредна производња

Зашто?

Град Добој посједује солидан потенцијал за производњу хране и предузетништво на селу. Људи овог подручја имају традицију и дугогодишње искуство у бављењу пољопривредном производњом, а прехранбена индустрија је у пријератном периоду била добро развијена. Ова индустрија, са предузећем „Босанка“ на челу, је додатно развијала и укрупњавала пољопривредну производњу и стварала конкурентне прехранбене производе, са вишом додатном вриједношћу. Данас се тек почињу стварати предуслови за поновно покретање производње у новој фабрици за прераду воћа и поврћа „Бенконс“, која је тренутно у изградњи. Намјера је да се створе кооперантски односи са најмање 2.500 пољопривредних газдинстава и предузетника из руралног подручја.

С друге стране, ствари се мијењају на глобалном плану. Производња хране постаје све значајнија. Анализе „Earth Policy“ института из Вашингтона говоре да „како цијене хране расту, интензивира

се конкуренција за обрадивом земљом и водним ресурсима.” Економисти америчке инвестиционе банке "Голдман Сакс" такође прогнозирају да ће се свјетско тржиште сировина у најскорије вријеме измјенити и да ће храна, вода и земљиште постати најважнији природни ресурси.

Овакве предности и прилике које се пружају, указују да би производња хране, требало да буде један од кључних, стратешких праваца развоја Града Добоја. То се поготово односи на ону производњу хране гдје се ствара више додатне вриједности, на бази знања.

Како?

- Повећати обим пољопривредне производње и радне ангажованости сеоског становништва кроз програм унапријеђења тржишне повезаности пољопривредне производње и рурални развој

Стратешки циљ 3.

Регионално конкурентни људски ресурси и развијена укупна друштвена инфраструктура и јавне услуге

Зашто?

Актуелни трендови и савремени глобални економски токови показују да се конкурентске предности државних и локалних заједница све мање базирају на природним ресурсима. У данашњем времену основ привредне конкурентности је постало знање. Савремени приступ развоју ставља нагласак на знање, нове идеје и технологију, а производњу која се заснива на знању чини „неопипљивом“, „лакшом“ и „покретљивијом“. Економску моћ у свијету више неће одређивати количина природних ресурса коју заједница посједује, већ ће је одређивати способност да се ресурси најефективније и најефикасније „оплемене“ знањем и идејама.

Да би се природни ресурси на што бољи начин „оплеменили“, у Граду Добоју је потребно наставити са изградњом савременог система управљања знањем, усмјереног тако да становницима обезбиједи стицање конкурентних квалификација и унапређење знања и вјештина током цијелог живота. Као што смо већ рекли, на подручју Града Добоја је уведен концепт преквалификације за познатог послодавца, успостављен Центар за образовање одраслих, као и Координационо вијеће за образовање одраслих за подручје 60 мјесних заједница. То је резултовало тиме да је у протеклом периоду организована преквалификација и оспособљавање за 180 особа.

Привредни развој сам за себе не мора значити повећање квалитета живота у некој заједници. Квалитет друштвеног живота укључује побољшање јавних услуга, стално побољшање социјалне и здравствене заштите, као и виши ниво и доступност образовних, културних и спортских садржаја. Ово се односи како на рурални, тако и на урбани дио Града. Постићи што виши ниво квалитета друштвеног живота је циљ сваке локалне заједнице и у случају Града Добоја сматраћемо га једним од кључних, стратешких праваца развоја Града.

Како?

- Унаприједити могућности образовања одраслих у сврху запошљавања и самозапошљавања
- Унаприједити услове за рад са младим и развој инфраструктуре и садржаја у области културе и спорта
- Побољшати услове и услуге за социјално искључене и рањиве категорије

Стратешки циљ 4.

Просторно и комунално уређена и еколошки напредна средина са развијеном заштитом од природних и других опасности

Зашто?

Један од принципа на којима се заснива МиПРО методологија је одрживост у домену одговорног управљања животном средином и природним ресурсима. Одрживост животне средине значи да се животно важни природни ресурси требају користити на начин да задовољавање садашњих потреба не угрожава могућности будућих генерација. Град Добој је схватајући значај заштите животне средине у претходном периоду усвојио и једним дијелом реализовао Локални еколошки акциони план, који се односио на период 2011 – 2016. година.

Осим тога, провођењем мјера енергетске ефикасности град се директно укључио у борбу против климатских промјена. Кориштењем обновљивих извора енергије уз смањење енергетске потрошње, са низом активности у приватном и јавном сектору предвиђених у Одрживом енергетском акционом плану (СЕАП-у), Град Добој је дефинисао циљ да ће до 2020. године смањити емисију CO₂ за 9%.

У питању заштите од елементарних и других опасности, препознате су различите врсте опасности по становништво и имовину на подручју Града Добоја. Као што смо већ рекли, идентификоване су по приоритету следеће опасности: поплаве, пожари, загађеност минама и неексплодираним убојним средствима, клизишта, суше, олујно невријеме, земљотреси, техничко-технолошке несреће, заразне болести и др. Као најзначајније можемо издвојити поплаве, пожаре, загађеност минско-експлозивним средствима и клизишта.

Обезбјеђење здраве животне средине и одрживог управљања локалним развојем, уз примјену принципа енергетске ефикасности и заштиту од елементарних непогода и других опасности је један од најважнијих фактора успјешног развоја Града Добоја и основа за будућност генерација које долазе.

Како?

- Повећати покривеност становништва водоводном и канализационом мрежом
- Смањити ризик од елементарних непогода и других опасности

- Унаприједити управљања чврстим отпадом
- Повећати енергетску ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије и заштиту ваздуха
- Комплетирати недостајућу просторно-планску и еколошку документацију

4. Секторски развојни планови

4.1. Усклађеност, комплементарност и међусобни утицај секторских планова

Успјешност у имплементацији Ревидиране стратегије доста зависи од тога којој мјери је осигурана кохерентност свих пројеката, програма и секторских циљева у остварењу стратешких циљева и визије. Такође, међусобна хоризонтална усклађеност и остварење комплементарности секторских приоритета подразумијева да у неком од секторских планова не постоје интервенције које штете остварењу интервенција у неком другом секторском плану, већ напротив, да се интервенције из различитих секторских планова допуњују.

Секторски планови у овој, Ревидираној стратегији су релативно добро усклађени, дакле постоји много ствари које се допуњују. На примјер, систем за образовање одраслих који припада друштвеном сектору значајно утиче на већину интервенција у економском сектору јер представља предуслов за квалификовану радну снагу, као један од кључних фактора за економски развој.

Међутим, постоји једна врста неусклађености између планова, а то је у броју пројеката и у износу укупних средстава који је планиран за сваки од сектора. Наиме, сектор заштите животне средине је значајно већи од остала два сектора и по броју пројеката и по износу планираних средстава (од укупно 67 пројеката, на сектор заштите животне средине се односи 32 пројеката). Постоји више разлога за ово.

Први је наставак оријентације донатора за финансирање пројеката који представљају обнову након поплава и заштиту од будућих опасности, а сви ти пројекти су садржани у плану заштите животне средине. Међутим, мора се нагласити да је за 52% пројеката из овог сектора финансирање из екстерних извора већ у потпуности осигурано, а то се углавном односи на пројекте који су директно или индиректно повезани са заштитом од елементарних непогода и других опасности. Други разлог за велика средства у овом

сектору је зато што он садржи пројекте комуналне инфраструктуре, а они су, по својој природи, скупи и носе велике износе.

4.2. План локалног економског развоја

План економског развоја Добоја у планираном стратешком периоду усмјерен је на коришћење повољног геосаобраћајног положаја за стварање атрактивне пословне локације и изградњу повољног пословног окружења, те подстицање инвестиција првенствено у областима индустрије, дистрибуције и транспорта. Ово све треба да допринесе бржем развоју привреде и повећању броја запослених. Такође, унапређење тржишне повезаности пољопривредне производње и рурални развој би требало да доведу до повећаног обима пољопривредне производње, повећаних прихода и радне ангажованости сеоског становништва.

4.2.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
1.1. Побољшано пословно окружење и развијени инструменти подршке привреди	⇒ Обезбијеђени повољни услови финансирања за сву привреду путем смањења просјечне каматне стопе на кредите на 5% у периоду 2017 - 2020. године ⇒ Скраћено вријеме трајања процедура и снижени њихови трошкови, минимално за 20% и за вријеме и за трошкове до 2018. (регистровање предузећа, грађев. дозволе, процедуре за пословање, порези и таксе и др.) ⇒ Повећан број предузећа који посједују стандарде (ISO и други) за 10, до 2018. године ⇒ Приватни сектор значајно утиче на стратешке одлуке јавне управе у области економије и развоја, од 2017. године ⇒ Ојачани капацитети (људски и технички) у домену планирања и управљања општинским развојом, до 2020.	⇒ Просјечна каматна стопа са урачунатим суфинансирањем каматне стопе ⇒ Број дана и трошкови за покретање предузећа, вријеме и трошкови за добијање грађевинске дозволе, вријеме трајања процедура за плаћање пореза и такси ⇒ Број нових предузећа који посједују стандарде и број нових сертификата (ISO и други) ⇒ Утицај приватног сектора на доношење одлука - ВРС документација о учешћу приватног сектора ⇒ Број пројеката које лансира и прати Одсјек за стратешко планирање и управљање развојем

1.2 Привучене веће инвестиције, првенствено у областима индустрије, дистрибуције и транспорта	⇒ Најмање 5 (капиталних) инвеститора у нове и постојеће инвестиционе локације (капитална инвестиција минималне вриједности од 1.000.000 КМ) до 2020. године ⇒ Минимална вриједност инвестиција у пословној зони од 2.000.000 КМ до 2020. године ⇒ Најмање 600 нових радних мјеста, до 2020. године	⇒ Минимално 5 инвеститора у нове и постојеће инвестиционе локације (извор ЈЛС) ⇒ Износ нових привредних (капиталних) инвестиција (извор АПИФ) ⇒ Број нових радних мјеста као резултат (капиталних) /ових/инвестиција
2.1 Повећање обима пољопривредне производње и радне ангажованости сеоског становништва	⇒ Повећан обим производње у пољопривреди за 30% , до 2020. ⇒ Повећана радна ангажованост у сеоским подручјима за 20% до 2020. године	⇒ Укупан физички и вриједносни обим производње у пољопривреди (почетно и крајње стање) ⇒ Број радно активних у сеоским подручјима (почетно и крајње стање)

4.2.2. Интеграција са стратешким документима виших нивоа

Први стратешки циљ ове Стратегије који се у потпуности односи на економски развој, у сагласности је са стратешким циљевима садржаним у Стратегији и политици развоја индустрије у Републици Српској за период 2014 – 2018. посебно са сљедећим стратешким циљевима:

1. *Побољшати пословно окружење и повећати инвестиције у индустрију,*
3. *Ревитализација индустрије, и*
4. *Повећати запосленост у индустрији.*

Други стратешки циљ који се, такође, у потпуности односи на економски развој, у сагласности је са првим и петим стратешким циљем Стратешког плана развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске за период 2015 – 2020. године који гласе:

1. *Повећање обима и продуктивности пољопривредне производње и обезбјеђење стабилности дохотка пољопривредних произвођача*
5. *Уравнотежен интегрални рурални развој*

4.2.3. Иницијативе међуопштинске сарадње

Као иницијативе међуопштинске сарадње могу се реализовати сљедећи пројекти:

- Наставак активности на реализацији пројекта изградње противградних станица

- Проширење капацитета понуде услуга у области сеоског туризма на подручју планине Озрен

4.2.4. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана економског развоја Града Добоја дефинисано је 16 пројеката, груписаних у пет програма:

Програм 1: Програм унапријеђења пословног окружења	П 1.1.1.1. Израда Програма подстицаја производним предузећима и његова реализација П 1.1.1.2. Изградња мултисервиса за предузетнике и инвеститоре у оквиру агенције за МСП П 1.1.1.3. Пројекат побољшања пословног окружење ВФС П 1.1.1.4. Истраживање потреба и подршка увођењу стандарда у предузећа (ISO и други) П 1.1.1.5. Јачање јединице за управљање развојем
Програм 2: Програм изградње пословне инфраструктуре	П 1.2.1.1. Пројектовање пословне зоне (студија изводљивости, регулациони план и др.) П 1.2.1.2. Изграђена и уређена 1 нова пословна зона П 1.2.1.3. Реконструкција главне саобраћајнице у индустријској зони Усора
Програм 3: Програм промоције инвестиционих могућности Града Добоја	П 1.2.2.1. Промоција Добоја као атрактивне инвестиционе локације П 1.2.2.2. Привлачење инвеститора у постојеће индустријске капацитете Града Добоја
Програм 4: Програм унапријеђења тржишне повезаности пољопривредне производње	П 2.1.1.1. Повезивање пољопривредних произвођача и прерађивачких капацитета П 2.1.1.2. Програм подстицаја пољопривредне производње П 2.1.1.3. Наставак активности на реализацији пројекта изградње противградних станица П 2.1.1.4. Подршка бушењу бунара и набавци система за наводњавање П 2.1.1.5. Заштита и ревитализација деградираног (обрадивог) земљишта
Програм 5: Програм руралног развоја	П 2.1.2.1. Успостављање малих бизниса у сеоским МЗ П 2.1.2.2. Проширење капацитета понуде услуга у области сеоског туризма на подручју планине Озрен П 2.1.2.3. Израда тематске стратегије руралног развоја Града Добоја

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана економског развоја су 5.215.000 КМ.

4.3. План друштвеног развоја

Кључна тежишта развоја друштвеног сектора Града Добоја одређена су на основу анализе у овој области, која указује да је инфраструктура у области образовања и здравствене заштите добро развијена. Мора се нагласити да је Добој једна од ријетких локалних заједница у БиХ која је успоставила ефективне институције за преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање одраслих особа. Због тога су ова тежишта усмјерена на унапријеђење могућности образовања одраслих у сврху запошљавања и samozapoшљавања. Побољшање услова за рад са младим и развој инфраструктуре и садржаја у области културе и спорта, те побољшање услова и услуга за социјално искључене категорије.

4.3.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
3.1. Унапријеђене могућности образовања одраслих у сврху запошљавања и samozapoшљавања	⇒ Смањен број незапослених из популације средње и старије доби за 5% до 2020. године ⇒ Потребе привреде за дефицитарним кадром задовољене до 2020. године.	⇒ Број обухваћених особа програмима оспособљавања, преквалификације и доквалификације на годишњем нивоу ⇒ Број доквалификованих и преквалификованих особа средње и старије доби који су добили и задржали посао у току године ⇒ Укупан број незапослених радника средње и старије доби.
3.2. Унапријеђени услови за рад са дјецом и младим	⇒ Повећан број програма подршке дјецом и младима за 20% до 2020. године. ⇒ Повећан број нових културних и спортских садржаја за 15% до 2020. године ⇒ Број дјеце обухваћене предшколским образовањем повећан за 20% до 2020. ⇒ За 20% повећано задовољство младих пруженим програмима подршке до 2020. године	⇒ Број програма подршке дјецом и младима ⇒ Број нових културних и спортских садржаја ⇒ Број дјеце обухваћене предшколским васпитањем и образовањем; ⇒ Степен задовољства младих пруженим програмима подршке до 2020. године
3.3. Побољшани услови и услуге за социјално	⇒ Повећан број корисника програма подршке за стара и изнемогла лица за 10% до	⇒ Процент повећања броја корисника подршке програма за стара и изнемогла лица

искључене и рањиве категорије	2020. године. ⇒ Повећани капацитети за бригу о социјално искљученим и рањивим категоријама за 10% до 2020. ⇒ За 20% повећана покривеност социјално угрожених неком врстом социјалне помоћи, до 2020. године. ⇒ Повећан степен задовољства корисника здравствене и инвалидске заштите за 10% до 2020. године.	⇒ Процент повећања броја просторних (m²) и сервисних капацитета за бригу о социјално искљученим и рањивим категоријама ⇒ Процент повећања броја броја корисника социјално искључених и рањивих категорија неком врстом бриге и подршке ⇒ Процент повећања броја социјално угрожених лица које примају неку врсту социјалне помоћи

4.3.2. Интеграција са стратешким документима виших нивоа

У оквиру плана друштвеног развоја предвиђене програмске интервенције се директно ослањају на приоритетне правце дјеловања и циљеве развоја идентификоване у оквиру стратешко-планских докумената и законске регулативе виших нивоа и то:

- **Стратегија развоја културе РС**, у односу на циљ Унапријеђени услови за рад са дјецом и младим и развој инфраструктуре и садржаја у области културе и спорта.
- **Стратегија развоја локалне самоуправе РС**, у односу на Стратешки циљ 3./Осигурање доступности и квалитета јавних услуга за све грађане.
- **Стратегија развоја спорта РС**, гдје се везе огледају првенствено у односу на унапријеђене услове за рад са дјецом и младим и развој инфраструктуре и садржаја у области културе и спорта.
- **Стратегија развоја образовања РС**, посебно у односу на унапријеђене могућности образовања одраслих у сврху запошљавања и самозапошљавања.
- **Стратегија научног и технолошког развоја РС**, гдје се у оквиру Општих циљева научног и технолошког развоја РС наводи развој људских ресурса.
- Што се тиче социјалне заштите, везе се огледају првенствено у односу на законску регулативу, односно на **Закон о социјалној заштити и Закон о дјечијој заштити**, те на остале сродне законе и подзаконске акте у овој области.

4.3.3. Иницијативе међуопштинске сарадње

Као иницијативе међуопштинске сарадње могу се реализовати сљедећи пројекти:

- Повећање капацитета за преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање;
- Јачање веза са дијаспором.

4.3.4. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана друштвеног развоја Града Добоја дефинисано је 17 пројеката, груписаних у пет програма:

Програм 1: Програм преквалификације и запошљавања	П 3.1.1.1. Повећање капацитета за, преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање, у складу са Стратегијом образовања одраслих, уз активан допринс локалног савјетодавног тијела Града Добоја П 3.1.1.2. Подршка samozapoшљавању и запошљавању доквалификованих и преквалификованих лица старије доби у секторима са највећим потенцијалом за развој П 3.1.1.3. Изградња и опремање техничко-лабораторијског центра за потребе Саобраћајног факултета
Програм 2: Програм подршке развоју и образовању дјеце и младих	П 3.2.1.1. Програм подршке ОЦД сектору у свим областима, са посебним нагласком на развој младих П 3.2.1.2. Проширење капацитета цјелодневног боравка дјеце у предшколској установи
Програм 3: Програм развоја културе и спорта	П 3.2.2.1. Израда тематске стратегије развоја културе, спорта, туризма и информисања П 3.2.2.2. Санација адаптација и надоградња објекта библиотеке и набавка библиотечке грађе П 3.2.2.3. Пројекат очувања материјалне и духовне културне баштине П 3.2.2.4. Набавка и постављање еколошког клизалишта П 3.2.2.5. Реконструкција Соколског дома П 3.2.2.6. Јачање веза са дијаспором
Програм 4: Програм повећања капацитета за социјално искључене категорије	П 3.3.1.1. Ревитализација Дома пензионера и оснивање геријатријског центра П 3.3.1.2. Проширење капацитета центра здравствене заштите П 3.3.1.3. Подршка повећању капацитета Центра за дјецу и омладину са сметњама у развоју
Програм 5: Програм побољшања услуга за социјално искључене категорије	П 3.3.2.1. Имплементација Локалног плана акције у области инвалидности за унапређење друштвеног положаја лица са инвалидитетом 2016 - 2020. П 3.3.2.2. Унапређење система подршке старим и изнемоглим лицима која живе сама П 3.3.2.3. Израда социјалне карте и базе података о становништву у стању потребе

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана друштвеног развоја су 7.430.000 КМ

4.4. План заштите животне средине

Анализа је показала да на подручју Града Добоја имамо недовољну покривеност становништва водоводном и канализационом мрежом. Повећање ове покривености је начин како више становника може добити питку воду из контролираних извора и како више отпадних вода може бити регулисано на контролисан начин. Такође, поплава из 2014. године је показала колико је локална заједница рањива на појаву оваквих опасности, па је смањење ризика од елементарних непогода и других опасности такође важно упориште у овој области. Поплава је, такође, додатно погоршала проблем са одлагањем чврстог отпада, па је и то проблем са којим се морамо суочити. Енергетска ефикасност, посебно у урбаном дијелу, идентификована је као област у којој постоји значајан потенцијал за заштиту животне средине, који се истовремено може ставити у функцију привредног и друштвеног развоја. На крају, ништа од укупног развоја није могуће на прави начин планирати без комплетирања недостајуће просторно-планске и еколошке документације.

4.4.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
4.1. Повећана покривеност становништва водоводном и канализационом мрежом	⇒ Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом снабдјевања водом из контролираних система повећан за 20 % до 2020. године. ⇒ Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом канализационе мреже повећан за 10 % до 2020. године.	⇒ Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом снабдјевања водом из контролираних система. ⇒ Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом канализационе мреже ⇒ Број становника покривених водоводном мрежом ⇒ Број становника покривених канализационом мрежом

4.2. Смањени ризици од елементарних непогода и других опасности	⇒ Смањен ризик од елементарних непогода и других опасности за становништво за 10 % до 2020. године ⇒ У потпуности (100%) спријечене штете на инфраструктури и имовини санацијом најмање пет приоритетних клизишта, до 2020. ⇒ Смањење последица елементарних непогода и других опасности за становништво за 20% до 2020. године	⇒ Процент ризика од ел. непогода и других опасности за становништво ⇒ Вриједност процјењених штета на инфраструктури и имовини на пет приоритетних клизишта ⇒ Вриједност процјењених штета на инфраструктури и имовини од елементарних непогода и других опасности
4.3. Унапријеђена управљања чврстим отпадом	⇒ Степен задовољства грађана прикупљањем, одлагањем и рециклажом отпада, повећан за 20% до 2020. године. ⇒ До 2020. године 80% домаћинстава обухваћено организованим прикупљањем отпада;	⇒ Степен задовољства грађана прикупљањем, одлагањем и рециклажом отпада ⇒ Број домаћинстава обухваћених организованим прикупљањем отпада (број уговора)
4.4. Повећана енергетска ефикасност и кориштење обновљивих извора енергије и заштита ваздуха	⇒ Смањени рачуни за струју и друге енергенте у јавним установама за 10% до 2018. године ⇒ Смањење емисије CO ₂ за 20% до 2020. године	⇒ Износ рачуна за струју ⇒ Износ торшкова енергената ⇒ Однос емисије CO ₂ у 2016. у 2020. години
4.5. Уређена просторно-планска и еколошка документација	⇒ Систем планског управљања простором и земљиштем у складу са свим законским стандардима и функционалан у потпуности до 2020. године	⇒ Број предмета који су донешени у складу са стандардима и плановима функционалног система планског управљања простором и земљиштем (<i>Просторни план; Урбанистички план; План унапређења ефикасности и транспарентности управљања земљиштем; План одржавања зелених површина</i>)

4.4.2. Интеграција са стратешким документима виших нивоа

Најзначајнији стратешки документи из ове области су:

- Просторни план РС, гдје је у оквиру другог од Посебних циљева развој усмјерава ка већој кохезији простора путем развоја и побољшања инфраструктурних мрежа као и повећања доступности јавним службама, а у оквиру шестог Посебног циља дефинише Заштита и унапријеђивање животне средине, чување и побољшање стања природних и културних вриједности и јачање идентитета Републике Српске. Надаље, рјешавање проблема депоновања отпада, као и Заштита и унапређивање подручја природних

вриједности дефинисањем простора, те Идентификација и заштита културно-историјског наслеђења.

- Стратегија заштите природе РС, гдје се везе примарно успостављају са Стратешким циљевима 2./Одрживо кориштење природних ресурса и 3./Смањење притисака на биолошку и геолошку разноврсност Републике Српске.

- Стратегија интегралног управљања водама РС, првенствено у односу на Опште циљеве 2./ Повећање коришћења и уређења расположивих ресурса у еколошки, социјално и економски прихватљивим границама и 3./ Повећање ефикасности и рационализације употребе воде у складу са ограничењима која се постављају на плану све ограниченијих ресурса и све сложенијих интеракција са другим системима у системском окружењу. Осим тога, битне везе се препознају и у односу на Посебне циљеве ове Стратегије и то, у првом реду, П1./ Унапријеђивање свих видова рационалног и интегралног коришћења вода заштите вода и заштите од вода и П5./ Планска рационализација коришћења вода у свим сферама, полазећи од чињенице да Република Српска није богата водом и да је вода добро од општег интереса.

- Осим тога, реализацијом наведених циљева поменуте Стратегије управљања водама, остварују се и специфичне сврхе Закона о водама РС, посебно оне које се односе на Постизање одрживог коришћења вода и Осигурање правичног приступа водама.

- Стратегија развоја локалне самоуправе, гдје се везе уочавају у односу на стратешке циљеве 2./ Одговорно и проактивно управљање јавним пословима и локалним развојем и 3./ Осигурање доступности и квалитета јавних услуга за све грађане.

- Акциони план енергетске ефикасности РС до 2018. године, гдје се у оквиру индикативног циља уштеде енергије (од 9%), као неке од приоритетних мјера за сектор услуга, гдје спадају и јавни објекти, дефинише енергетски ефикасна обнова постојећих и изградња нових зграда према принципима енергетске ефикасности. Истовремено, као међусекторске мјере је дефинисана и мјера енергетска ефикасност у јединицама локалне самоуправе.

4.4.3. Иницијативе међуопштинске сарадње

Као иницијативе међуопштинске сарадње могу се реализовати сљедећи пројекти:

- Детаљна хидрогеолошка, алувијална и терасна истраживања ријеке Босне;
- Дио регулације корита ријеке Босне и других ријека;
- Изградња и опремање регионалне санитарне депоније;
- Успостављање едукативног инфо центра за климатске промјене и енергетску ефикасност.

4.4.4. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана заштите животне средине Града Добоја дефинисано је 34 пројекта, груписаних у пет програма:

Програм 1: Програм унапријеђења комуналних услуга	П 4.1.1.1. Изградња приоритетне водоводне мреже и извора снабдијевања водом на подручју Града П 4.1.1.2. Детаљна хидрогеолошка, алувијална и терасна истраживања ријеке Босне П 4.1.1.3. Изградња приоритетне канализационе мреже на подручју Града Добоја - друго сливно подручје
Програм 2: Програм заштите становништва и имовине од елементарних и других опасности	П 4.2.1.1. Регулације дијела корита ријеке Босне П 4.2.1.2. Уређење и одржавање корита ријека и канала П 4.2.1.3. Израда катастра клизишта и санација приоритетних клизишта П 4.2.1.4. Техничко опремање специјализоване службе Територијалне ватрогасне јединице Добој П 4.2.1.5. Изградња људских и техничких капацитета јединица цивилне заштите Града Добоја П 4.2.1.6. Техничко опремање специјализоване јединице цивилне заштите Града Добоја, Јединица за спасавање на води и под водом П 4.2.1.7. Опремање Штаба за ванредне ситуације Града Добоја П 4.2.1.8. Обука и опремање јединица заштите и спасавања опште намјене Града Добоја П 4.2.1.9. Опремање оперативно-комуникационог центра и инсталирање система за узбуњивање П 4.2.1.10. Обука ватрогасне јединице Добровољног ватрогасног друштва Добој П 4.2.1.11. Техничко опремање ватрогасне јединице Добровољног ватрогасног друштва Добој П 4.2.1.12. Деминирање на приоритетним локацијама – Противминско дјеловање на подручју Града Добоја П 4.2.1.13. Реконструкција пумпне станице за отпадне и оборинске воде Града Добоја
Програм 3: Програм унапријеђења управљања отпадом	П 4.3.1.1. Израда плана управљања отпадом Града Добоја, у оквиру регионалног приступа П 4.3.1.2. Изградња и опремање регионалне санитарне депоније. П 4.3.1.3. Уклањање дивљих депонија П 4.3.1.4. Селекција чврстог отпада на новим локацијама у градском насељу (наставак активности) П 4.3.1.5. Проширење организованог прикупљања отпада П 4.3.1.6. Едукација са циљем подизања свијести становништва о значају заштите животне средине и енергетској ефикасности –

	Енергетски дани
Програм 4: Програм енергетске ефикасности	П 4.4.1.1. Употреба обновљиве геотермалне енергије П 4.4.1.2. Обнова/реконструкција фасада, столарије, кровова и др. на објектима јавних установа и зграда колективноог становања П 4.4.1.3. Енергетски прегледи за јавне објекте П 4.4.1.4. Замјена енергетски неефикасних расв. тијела високо ефикасним и еколошки прихварљивим расв. тијелима уз оптимизацију система јавне расвјете. П 4.4.1.5. Успостављање едукативног инфо центра за климатске промјене и енергетску ефикасност П 4.4.1.6. Успостава информативног система за праћење потрошње енергије у Граду Добоју П 4.4.1.7. Израда програма заштите ваздуха
Програм 5: Програм израде просторно планске документације	П 4.5.1.1. Израда Просторног плана Града Добоја П 4.5.1.2. Израда Урбанистичког плана Града Добоја П 4.5.1.3. Израда катастра зелених површина градског насеља Добој

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана заштите животне средине су 18.550.000 КМ

5. Оперативни дио

5.1. План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2)

Вежа са стратешким циљем/ циљевима	Пројекат/мјера и оријентациони период реализације	Укупни исходи	Укупни оријент. издаци (до завршетка пројекта)	Финансирање из општинског буџета				Финансирање из осталих извора				Носитељи имплементације	Вежа са буџетом и/или ознака екст. извора финансирања	Општинска служба одговорна за праћење	
				год. I	год. II	год. III	укупно (I+II+III)	год. I	год. II	год. III	укупно (I+II+III)				
СЦ-Сец.1.1	П 1.1.1.1. Израда Програма подстицаја производним предузећима и његова реализација	Подржано најмање 30 предузећа са програмом субвенционисаних камата до краја 2018. г.	400,000		100,000	100,000	200,000			100,000	100,000	200,000	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Агенција за МСП	412 700 150 036 0840 Влада РС	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Агенција за МСП
СЦ-Сец.1.1	П 1.1.1.2. Изградња мултисервиса за предузетнике и инвеститоре у оквиру агенције за МСП	За најмање 60 % привредника доступне функционалне услуге мултисервиса за предузетнике и инвеститоре	100,000		25,000	25,000	50,000			25,000	25,000	50,000	Градска и Републичка агенција за МСП Удружење привредника	415 200 150 006 0412 SDC, USAID GOLD	Агенција за МСП
СЦ-Сец.1.1	П 1.1.1.3. Пројекат побољшања пословног окружење ВФС	Градска управа сертифицивана по ВФС стандардима за повољно пословно окружење до краја 2017. г.	30,000	20,000	10,000		30,000						ЈЛС, Агенција за МСП	412 700 USAID GOLD	ЈЛС
СЦ-Сец.1.1	П 1.1.1.4. Истраживање потреба и подршка увођењу стандарда у предузећа (ISO и други)	Најмање 10 предузећа користило програм подстицаја подршке увођењу стандарда ISO и других, до краја	80,000		20,000	20,000	40,000			10,000	10,000	20,000	Агенција за МСП	415 200 USAID GOLD	Агенција за МСП

		2019. године												
СЦ-Сец.1.1	П 1.1.1.5. Јачање канцеларије за управљање општинским развојем	Критичне активности из календара Одсјека за стратешко планирање и управљање развојем реализоване у потпуности до краја 2019. године	20,000	3,000	3,000	3,000	9,000		5,000		5,000	ЈЛС	412 700 UNDP ILDP и LID пројекат	ЈЛС, Кабинет градоначелника
СЦ-Сец.1.2	П 1.2.1.1. Пројектовање пословних зона (студије изводљивости, регулациони планови и др.)	Започет пројекат П1.2.1.2	70,000		40,000		40,000		30,000		30,000	Специфична орг.са стручним референцама	412 700 000 000 O442 LID	Одјељење за просторно уређење Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.1.2	П 1.2.1.2. Изграђена и уређена 1 нова пословна зона	Минимално 10.000 m ² закупљеног простора унутар пословне зоне до 2020. године	500,000			100,000	100,000			100,000	100,000	Агенција за МСП	511 200 Приватни извори 30%	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Агенција за МСП
СЦ-Сец.1.2	П 1.2.1.3. Реконструкција главне саобраћајнице у индустријској зони Усора	Најмање 5 парцела у индустријској зони продано или изнајмљено до 2020. године	1,250,000	75,000			75,000	1,175,000			1,175,000	Стамбено комунално одјељење, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности	511 200 Свјетска банка преко ИРБ РС	Стамбено комунално одјељење, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.1.2	П 1.2.2.1. Промоција Добоја као атрактивне инвестиционе локације	Најмање 10 (капиталних) инвеститора званично изразило интерес за инвестирање у нове инвестиционе локације до 2020. године	80,000			40,000	40,000					Агенција за МСП	412 700 LID, ILO	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Агенција за МСП

СЦ-Сец.1.2	П 1.2.2.2. Привлачење инвеститора у постојеће индустријске капацитете Града Добоја	Инвестиције уговорене у најмање 3 нова и 2 постојећа индустријска капацитета у зони до 2020. године	300,000	40,000	40,000	40,000	120,000		25,000	25,000	50,000	ЈЛС у сарадњи са Приватним предузећима на локалитету „Усора“	412 700 Скупштинска одлука	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Агенција за МСП
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.1.1. Повезивање пољопривредних произвођача и прерађивачких капацитета	Повећан обим откупљених кооперантских пољопривредних производа од стране прерађивачких капацитета за 100% до 2020. године	10,000		10,000		10,000					Одјељење за пољопривреду	412 900	Одјељење за пољопривреду
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.1.2. Програм подстицаја пољопривредне производње	Повећан број пољопр. Произвођача у области производње поврћа, воћа, ратарских култура и сточарства за 20% до 2020. године	1,500,000	300,000	300,000	300,000	900,000					Одјељење за финансије Одјељење за привреду	414 100 150 038 0830 Одјељење за пољопривреду	Одјељење за финансије Одјељење за пољопривреду
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.1.3. Наставак активности на реализацији пројекта изградње противградних станица	Смањена штета на пољопривредним културама и објектима за 20% до 2020. године	100,000		30,000	30,000	60,000		20,000	20,000	40,000	Противградња заштита РС, Одјељење Цивилне заштите, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности	415 200 150 025 0760 ЈП Противградња превентива 40%	Цивилна заштита Одјељење за пољопривреду
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.1.4. Подршка бушењу бунара и набавци система за наводњавање	Повећане површине засијане поврћем за 10 % до 2019. године	105,000		10,000	10,000	20,000		25,000	20,000	45,000	Одјељење за пољопривреду	414 100 150 038 0830 Министарство пољопривреде, Приватни извори	Одјељење за пољопривреду
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.1.5. Заштита и ревитализација деградираног	500 ха деградираног (обрадивог) земљишта	120,000		20,000	20,000	40,000		40,000	40,000	80,000	Одјељење за пољопривреду	414 100 150 038 0830	Одјељење за пољопривреду

	(обрадивог) земљишта	враћено својој намјени до 2020. године											Министар ство пољоприв реде, Приватни извори		
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.2.1. Успостављање малих бизниса у сеоским МЗ	Повећан број сеоских бизниса за најмање 50 и укупи приходи домаћинства за 50%, до 2020.	400,000		65,000	65,000	130,000			50,000	50,000	100,000	ЛАГ регије Добој Општинска Агенција за МСП и Одјељење за привреду и друштвене дјелатности	416 100 150 027 0421 EU, USAID	Одјељење за пољопривр еду, Одјељење за привреду
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.2.2. Проширење капацитета понуде услуга у области сеоског туризма на подручју планине „Озрен“	Повећање броја корисника услуга у области сеоског туризма на подручју планине „Озрен“ за 20 %, до 2020.	120,000		20,000	20,000	40,000			10,000	10,000	20,000	ТОД	415 200 150 001 0490 Министар ство туризма РС	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности , ТОД
СЦ-Сец.2.1	П 2.1.2.3. Израда тематске стратегије руралног развоја Града Добоја	Задовољство квалитетом живота становништва руралних заједница побољшано за 10% у 2020. години односу на 2017. годину.	30,000		30,000		30,000						Одјељење за пољопривре ду Специјализо вано тијело са стучним референцама	415 200	Одјељење за пољопривр еду Одјељење за привреду
СЦ-Сец.3.1	П 3.1.1.1. Повећање капацитета за, преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање, у складу са Стратегијом образовања одраслих, уз активан допринс локалног савјетодавног тијела Града Добоја	Повећани капацитети организација за оспособљ. преквалифик. и доквалификације за најмање 80 људи годишње, 2016 – 2020. г.	400,000	10,000	10,000	10,000	30,000			100,000	100,000	200,000	Организациј е цивилног друштва, ЈЛС, организатор и образовања одраслих, биоро за запошљавањ е, послодавци	415 200 Одјељење за привреду, Еуроплус ЕУ	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.3.1	П 3.1.1.2. Подршка самозапошљавању и запошљавању доквалификованих и	300 незапослених особа средње и старије доби прошло	200,000		20,000	20,000	40,000			50,000	50,000	100,000	Општина Министарств о рада, Биро за запошљавањ	414 000 Одјељење за привреду, Завод за	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

	преквалификованих лица старије доби у секторима са највећим потенцијалом за развој	програме преквалифик., доквалифик. и оспособљавања до 2020. године										е, Агенција за МСП	запошљавање РС	, Агенција за МСП
СЦ-Сец.3.2	П 3.1.1.3. Изградња и опремање техничко-лабораторијског центра за потребе Саобраћајног факултета	Повећан квалитет образовне и научне активности за 1350 студената Саобраћајног факултета, до краја 2020. године	1,200,000	300,000	250,000	250,000	800,000		200,000	200,000	400,000	ЈЛС, Министарство образовања, Саобраћајни факултет	415 000 Одјељ за привреду, Министарство образовања РС	ЈЛС
СЦ-Сец.3.2	П 3.2.1.1. Програм подршке ОЦД сектору у свим областима, са посебним нагласком на развој младих	Из буџета града до 2020. године укупно издвојено најмање 1.000.000 КМ за најмање 80 програма подршке ОЦД.	1,000,000	100,000	100,000	100,000	300,000		50,000	50,000	100,000	ЈЛС Влада НВО	415 200 Одјељење за привреду, USAID Про-Будућност	Одјељење за Финансије
СЦ-Сец.3.3	П 3.2.1.2. Проширење капацитета цјелодневног боравка дјеце у предшколској установи	До 2017. г. формирана најмање два нова одјељења за прихват дјеце предшколског узраста	550,000	150,000			150,000	400,000			400,000	ЈЛС, јавна предшколска установа	511 100 + ребаланс буџета обданишта, ЕУСОМ - Европска команда америчких снага - екстерна средства	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.3.2	П 3.2.2.1. Израда тематске стратегије развоја културе, спорта, туризма и информисања	До 2020. године реализовано 30 програма из стратегије.	30,000		30,000		30,000					ЈЛС, Министарства, ОЦД	412 700 000 000 0111	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.3.2	П 3.2.2.2. Санација адаптација и надоградња објекта библиотеке и набавка библиотечке грађе	Повећање корисника библиотеке за 20%, до 2020. г.	850,000	150,000			150,000	700,000			700,000	Народна библиотека, ЈЛС	Француска влада преко Унеско-а, Чешка развојна агенција, ЈЛС	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

СЦ-Сец.3.2	П 3.2.2.3. Пројекат очувања материјалне и духовне културне баштине	Реконструисано 10 % валоризованих објеката архитектонског наслијеђа. Број чланова КУД-ова се повећао за 5% до краја 2020. године.	210,000		20,000	30,000	50,000		30,000	50,000	80,000	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности; ОЦД у области културе	510 000 Интеррег пројекат	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.3.2	П 3.2.2.4. Набавка и постављање еколошког клизалишта	Најмање 50 посетилаца дневно користи капацитете еколошког клизалишта.	70,000		35,000	35,000	70,000					Одјељење за европске интеграције и еколошко енергетску ефикасност	415 200 150 015 0942	Одјељење за европске интеграције и еколошко енергетску ефикасност
СЦ-Сец.3.2	П 3.2.2.5. Реконструкција Соколског дома	Соколски дом оспособљен да пружа најмање 4 спортска садржаја, до 2018. године	500,000		150,000	150,000	300,000		100,000	100,000	200,000	ЈЛС, Спортски савез	511 000 Екстерни извор Влада Словеније	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.3.2	П 3.2.2.6. Јачање веза са дијаспором	Одржане 4 културне манифестације са дијаспором на годишњем нивоу. Повећање броја посјета из дијаспоре за 20% до 2020. године.	80,000		20,000	20,000	40,000					Одјељење за привреду и друштвене дјелатности; ОЦД у области културе	511 000	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.3.3	П 3.3.1.1. Ревитализација Дома пензионера и оснивање геријатријског центра	Обезбијеђено 50 нових мијеста за смјештај и бригу о старим и изнемоглим лицима до 2018. године.	1,000,000					200,000	400,000	400,000	1,000,000	ЈЛС МИО/ПИО	Министар ство за избјеглиц е БиХ	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности , Центар за социјални рад
СЦ-Сец.3.3	П 3.3.1.2. Проширење капацитета центра здравствене заштите	Уведена најмање четири нова програма здравствене заштите.	700,000	100,000	100,000		200,000	200,000	300,000		500,000	ЈЛС Минист. здравств. заштите	415 200 150 048 0760 Министар ство здравља	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности , Дом здравља

СЦ-Сец.3.3	П 3.3.1.3. Подршка повећању капацитета Центра за дјецу и омладину са сметњама у развоју	Развијена најмање 4 нова програма за рад са циљном групом, која обухвата најмање 200 дјеце и омладине, до 2020. године.	70,000		10,000	10,000	20,000		50,000	50,000	ЈЛС Министарство здравља и социјалне заштите, ОЦД	415 200 150 031 1012 USAID, UNDP	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Центар за дјецу
СЦ-Сец.3.3	П 3.3.2.1. Имплементација Локалног плана акције у области инвалидности за унапређење друштвеног положаја лица са инвалидитетом 2016 - 2020	Све мјере и пројекти побољшања друштвеног положаја лица са инвалидитетом имплементиране до 2020. године	300,000	10,000	10,000	10,000	30,000		70,000	70,000	ЈЛС, надлежна министарства, организације и цивилног друштва	415 200 150 036 0840 EU, Министарство здравља и социјалне заштите РС	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
СЦ-Сец.3.3	П 3.3.2.2. Унапређење система подршке старим и изнемоглим лицима која живе сама	Имплементирана 2 нова програма подршке старим и изнемоглим лицима која живе сама, до 2020. године.	250,000	10,000	10,000	10,000	30,000		50,000	50,000	ЈЛС Министарство здравља и социјалне заштите, ОЦД	416 100 Центар за социјални рад, Министарство здравља и соц. зашт. РС, Приватни извори	Центар за социјални рад, Дом здравља, Организације и цивилног друштва
СЦ-Сец.3.3	П 3.3.2.3. Израда социјалне карте и базе података о становништву у стању потребе	Подаци о социјално угроженим се редовно достављају надлежним службама, те заинтересованим НВО-има за укључивање у програме подршке.	20,000		20,000		20,000				ЈЛС Министарство здравља и социјалне заштите	415 200 150 047 0740	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Центар за социјални рад
СЦ-Сец.4.1	П 4.1.1.1. Изградња приоритетне водоводне мреже и извора снабдијевања водом на подручју Града	Побољшан капацитет и квалитет водоснабдијевања за 10 % за најмање 5.000 домаћинстава у	120,000		30,000	30,000	60,000		10,000	10,000	ЈЛС ЈП Водовод	511 100 Одјељење за привреду, ЈП Водовод сопствена средства	Одјељење за привреду

		урбаном подручју Града Добоја, до 2020. године.												
СЦ-Сец.4.1	П 4.1.1.2. Детаљна хидрогеолошка, алувијална и терасна истраживања ријеке Босне	Створене претпоставке за почетак реализације новог система водоснабдијевања којим ће бити обухваћено најмање 60% становништва Града Добоја, до 2017. године.	80,000	80,000			80,000					ЈЛС ЈП Водовод	412 700 Кабинет градоначелника, Одјељење за општу управу	Одјељење за привреду Одјељење за финансије
СЦ-Сец.4.1	П 4.1.1.3. Изградња приоритетне канализационе мреже на подручју Града Добоја - друго сливно подручје	2.000 домаћинстава и привредних субјеката обухваћено канализационом мрежом након 1. фазе до 2019. године.	1,500,000	50,000	100,000	50,000	200,000		500,000	500,000	1,000,000	ЈЛС ЈП Водовод	511 100 Кредитна средства, Свјетска банка преко ИРБ-а	Одјељење за привреду Одјељење за финансије
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.1. Регулације дијела корита ријеке Босне	Смањена учесталост плављења терена урбаног подручја након обилних киша за 50%, до 2020. године	4,000,000	400,000	350,000		750,000	2,500,000	750,000		3,250,000	ЈЛС Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Одјељење за цивилну заштиту	511 100 Одјељење за привреду, Влада РС	Одјељење за привреду Одјељење цивилне заштите
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.2. Уређење и одржавање корита ријека и канала	Смањена учесталост плављења терена алувијалног руралног подручја након обилних киша за 80%, до 2020. године	2,000,000	20,000	100,000	100,000	220,000	420,000	240,000	220,000	880,000	ЈЛС Одјељење за привреду	511 100 и 412 500 Одјељење за привреду, Министарство пољопривреде РС и ЕУ	Одјељење за привреду Одјељење цивилне заштите
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.3. Израда катастра клизишта и санација приоритетних клизишта	Санирано најмање пет приоритетних клизишта, до 2020. године	300,000	40,000	40,000	40,000	120,000	50,000	30,000		80,000	ЈЛС Специфична орг. са стручним референцама	412 500 Одјељење за привреду, UNDP	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Одјељење за цивилну

														заштиту	
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.4. Техничко опремање специјализоване службе-Територијалне ватрогасне јединице Добој (Набавка специјализованог возила и набавка спуснице)	До 2020. г. одговор Територијалне ватрогасне јединице за пожаре бржи је за најмање 20% у односу на 2016. годину.	470,000		70,000	50,000	120,000			300,000	50,000	350,000	ЈЛС Одјељење за привреду	511 300 Фонд за ватрогасне регионалне	ТВЈ Добој
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.5. Изградња људских и техничких капацитета јединица цивилне заштите Града Добоја (специјалистичка обука)	До 2020. г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. година .	35,000	15,000	10,000	10,000	35,000						ЈЛС Одјељење цивилне заштите Територијална ватрогасна јединица	511 300 000 000 О320 Влада РС	Одјељење цивилне заштите
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.6. Техничко опремање специјализоване јединице цивилне заштите Града Добоја Јединица за спасавање на води и под водом	До 2020. г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. година.	135,000	100,000			100,000	35,000				35,000	ЈЛС Одјељење цивилне заштите Специјализоване агенције	511 300 Одјељење цивилне заштите Влада РС	Одјељење цивилне заштите

СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.7. Опремање Штаба за ванредне ситуације Града Добоја	До 2020. г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. г.	20,000	10,000			10,000	10,000			10,000	ЈЛС Одјељење цивилне заштите Специјализоване агенције	511 300 Одјељење цивилне заштите, Влада РС	Одјељење цивилне заштите
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.8. Опремање јединица заштите и спасавања опште намјене Града Добоја	До 2020. г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. г.	200,000		50,000	30,000	80,000		50,000	30,000	80,000	ЈЛС Одјељење цивилне заштите Специјализоване агенције	511 300 Одјељење цивилне заштите, Влада РС	Одјељење цивилне заштите
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.9. Опремање оперативно-комуникационог центра и инсталирање система за узбуњивање	Период обавјештавања грађана о надоласцима опасностима скраћен за 20 % до 2020. године.	150,000	40,000			40,000	110,000			110,000	ЈЛС Одјељење цивилне заштите Специјализоване агенције	412 900 Територијална ватрогасна јединица Влада РС	ТВЈ
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.10. Обука ватрогасне јединице-Добровољног ватрогасног друштва Добој	До 2020. г. одговор Добровољног ватрогасног друштва је бржи за најмање 20% у односу на 2016. годину.	15,000		2,000		2,000		13,000	-	13,000	ЈЛС Одјељење цивилне заштите Специјализоване агенције	511 300 Територијална ватрогасна јединица	ТВЈ
СЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.11. Техничко опремање ватрогасне јединице-Добровољног ватрогасног друштва Добој	До 2020. г. одговор Добровољног ватрогасног друштва је бржи за најмање 20% у односу на 2016. годину.	150,000		10,000	10,000	20,000		70,000	60,000	130,000	ЈЛС Одјељење цивилне заштите Специјализоване агенције	412 700 Одјељење цивилне заштите, Републичка агенција	Одјељење цивилне заштите

	П 4.2.1.12. Деминирање на приоритетним локацијама-Противминско дјеловање на подручју Града Добоја	До 2020. г. за 10% смањен тренд инцидената и акцидента са МЕС и НУС, у односу на 2016. годину.	1,500,000	30,000	30,000	30,000	90,000	270,000	270,000	270,000	810,000	Одјељење цивилне заштите, БХМАК	412 700 Одјељење цивилне заштите, Влада Јапана, Влада Њемачке	Одјељење цивилне заштите
ЦЦ-Сец.4.2	П 4.2.1.13. Реконструкција пумпне станице за отпадне и оборинске воде Града Добоја	Смањена учесталост плављења терена урбаног подручје Града Добоја за 100% (у потпуности заштићено од унутрашњих оборинских и отпадних вода) до 2020. године	900,000		50,000	400,000	450,000			450,000	450,000	ЈЛС ЈП Водовод	511 200 Одјељење за стамбено-комуналне односе, USAID	Одјељење за стамбено-комуналне послове
ЦЦ- Сец.4.3	П 4.3.1.1. Израда плана управљања отпадом Града Добоја, у оквиру регионалног приступа	Сви програми из плана управљања отпадом у потпуности имплементирани до 2020. године.	35,000		35,000		35,000					ЈЛС Специфична организација са стручним референцама	412 700 Одјељење за стамбено-комуналне послове	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
ЦЦ-Сец.4.3	П 4.3.1.2. Изградња и опремање регионалне санитарне депоније.	Повећани капацитети одлагања чврстог отпада са 14.000 на 40.000 тона до 2020. године	2,500,000	100,000	100,000	100,000	300,000	400,000	400,000	400,000	1,200,000	ЈЛС Комунална предузећа	415 200 Одјељење за стамбено-комунал. послове, остале општине чланице, комунал. предузећа	Одјељење за стамбено-комуналне послове Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
ЦЦ-Сец.4.3	П 4.3.1.3. Уклањање дивљих депонија	Смањен број дивљих депонија за 30 до 2020. године	100,000	10,000	20,000	20,000	50,000	10,000	20,000	20,000	50,000	ЈЛС Комунална предузећа	412 800 Одјељење за европске интеграц. Фонд за заштиту животне средине РС	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ

СЦ-Сец.4.3	П 4.3.1.4. Селекција чврстог отпада на новим локацијама у градском насељу (наставак активности)	Раздвајање и рециклажа отпада 5% од укупне количине до 2020. године	120,000		40,000		40,000		80,000		80,000	ЈЛС Комунална предузећа	415 200 Грант, Одлука скупшт., Фонд за заштиту животне средине РС	Одјељење за стамбено комуналне послове Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.3	П 4.3.1.5. Проширење организованог прикупљања отпада	Број домаћинстава укључених у организовано прикупљања отпада повећан за 80% до 2020. године	300,000	20,000	20,000	20,000	60,000	40,000	40,000	40,000	120,000	ЈЛС Комунална предузећа ОЦД	415 200 Одјељење за привреду, Фонд за заштиту животне средине РС	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.3	П 4.3.1.6. Едукација са циљем подизања свијести становништва о значају заштите животне средине и енергетској ефикасности- Енергетски дани	Промијењене навике и пракса дијела становништва, с циљем контролисаног одлагања чврстог отпада у проценту од 80%, до 2020. године	40,000	3,000	5,000	5,000	13,000	5,000	5,000	5,000	15,000	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ ОЦД, Одјељење за стамбено- комуналне послове	412 900 Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ, Фонд за заштиту животне средине РС	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.4	П 4.4.1.1. Употреба обновљиве геотермалне енергије	За предвиђене објекте уштеда енергије за гријање (према количини енергента) је 90% до 2018. године.	1,300,000	10,000	40,000		50,000	850,000	400,000		1,250,000	ЈЛС ЛАГ Донатор	511 200 412 700 Одјељење за европске интеграци је, Кабинет градонач. Чешка развојна агенција	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.4	П 4.4.1.2. Обнова - реконструкција фасада, столарије, кровова и др. на објектима јавних установа и зграда колективног становања	За предвиђене објекте уштеда енергије (према количини енергента) је 20%, до 2020. године	700,000	20,000	30,000	30,000	80,000	300,000	60,000	60,000	420,000	ЈЛС Донатор	511 200 ЕУ, UNDP, Министар ство образова ња РС	Одјељење за просторно уређење Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ

СЦ-Сец.4.4	П 4.4.1.3. Енергетски прегледи за јавне објекте	За предвиђене објекте уштеда енергије (према количини енергента) је 15%, до 2020. године.	100,000		20,000	20,000	40,000		30,000	30,000	60,000	Одјељење за инспекције	412 700 Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ, ЕУ, UNDP	Одјељење за просторно уређење Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.4	П 4.4.1.4. Замјена енергетски неефикасних расв. тијела високо ефикасним и еколошки прихватљивим рас. тијелима уз оптимизацију система јавне расвјете.	За јавну расвјету уштеда енергије за 0.4 GWh и смањење емисије за око 300 тона CO ₂ до 2020. године	1,000,000	-	120,000	120,000	240,000		120,000	120,000	240,000	Одјељење за стамбено комуналне послове Извођач радова	412 500 и 412 800 Одјељење за стамбено комуналне послове	Одјељење за стамбено комуналне послове Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.4	П 4.4.1.5. Успостављање едукативног инфо центра за климатске промјене и енергетску ефикасност	До 2020. г. најмање 20.000 домаћинстава информисани о начинима и предностима кориштења обновљивих извора енергије.	25,000		10,000		10,000		15,000		15,000	ЈЛС Специфична организација са стручним референцама	412 700 Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ, UNDP	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ, UNDP
СЦ-Сец.4.4	П 4.4.1.6. Успостава информативног система за праћење потрошње енергије у Граду Добоју	Успостављено редовно праћење расипања енергије у Граду Добоју, до 2020. године	5,000		5,000		5,000					ЈЛС Специфична организација са стручним референцама	412 700 Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ, Фонд за заштиту животне средине РС	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.3	П 4.4.1.7. Израда програма заштите ваздуха	До 2020. године сви пројекти из програма у потпуности имплементирани	20,000		20,000		20,000					ЈЛС Специфична организација са стручним референцама	412 200 Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ
СЦ-Сец.4.5	П 4.5.1.1. Израда Просторног плана Града Добоја	До јануара 2017. године, усвојен Просторни план општине	300,000	200,000	100,000		300,000					ЈЛС Специфична организација са стручним референцама и градски развојни тим	412 900 Одјељење за просторно уређење	Одјељење за просторно уређење

СЦ-Сец.4.5	П 4.5.1.2. Израда Урбанистичког плана Града Добоја	До јула 2017. године, усвојен Урбанистички план општине Донешен план унапређења ефикасности и транспарентност и управљања земљиштем до 2018. године.	400,000	150,000	250,000		400,000					ЈЛС Специфична организација са стручним референцама и градски развојни тим	412 900 Одјељење за просторно уређење	Одјељење за просторно уређење
СЦ-Сец.4.5	П 4.5.1.3. Израда катастра зелених површина градског насеља Добој	Уређен систем праћења, одржавања и унапређења зелених површина у урбаном подручју, до 2020. г.	30,000		20,000		20,000	10,000				Одјељење за стамбено комуналне послове	412 700 и 412 800 Одјељење за стамбено-комуналне послове	Одјељење за ЕИ и ЕЕЕ, UNDP
УКУПНО:			1,195,000	2,566,000	3,185,000	2,483,000	8,234,000	7,685,000	5,143,000	3,735,000	16,563,000			

5.2. План организационих и људских капацитета за имплементацију, праћење и вредновање стратегије

Стратегија развоја Града Добоја од процеса израде (планирања и ревизије) до имплементације/спровођења је велики изазов. Степен и квалитет реализације стратегије анализиран у документу Извјештај о средњорочној евалуацији Стратегије интегрисаног локалног развоја Града Добоја за период евалуације 2011 – 2014. године, као збир свих појединачно реализованих пројеката и мјера, јасно је показао да је Град Добој још увијек релативно далеко од остварења дефинисаних стратешких циљева и визије локалне заједнице. МиПРО методологија локалног развоја предвиђа да у имплементацију развојних планова буду укључене организације из јавног, пословног и невладиног сектора, институције вишег нивоа власти и грађани. Ипак, локална управа има највећу обавезу, јер носи одговорност за имплементацију укупне стратегије, а за то је потребно имати одговарајућу организациону структуру и квалитетне кадрове.

За успјешну реализацију развојних планова потребно је ојачати постојеће организационе структуре и обезбиједити одговарајуће људске капацитете. Кључни оперативни капацитет за управљање развојем, јединица за управљање развојем – ЈУРА, у овој ревизији се показао као способан да изнесе цијели процес. Задатак тог капацитета је и у будућем периоду свакодневно старање о реализацији стратегије као цјелине и сваког пројекта појединачно, координација свих активности и актера од промоције, припреме и лансирања пројеката, извођења, праћења, извјештавања до иницирања ажурирања стратегије.

Кључни актери у имплементацији стратегије развоја су:

- Скупштина града,
- Начелник града,
- Јединица за управљање развојем (ЈУРА)
- Одјељење за просторно уређење
- Одјељење за стамбено-комуналне послове,
- Одјељење за привреду и друштвене дјелатности,
- Одјељење за финансије,
- Градске институције и организације
- Специјализоване образовне, истраживачке и консултантске организације,
- Локалне невладине и спортске организације и удружења,
- Ресорна министарства и агенције.

Свако од њих има прецизно дефинисане улоге у имплементацији, обезбјеђењу финансијских средстава, те у праћењу и вредновању.

Преглед основних активности и одговорности за имплементацију стратегије

Основне улоге и одговорности за имплементацију, праћење, вредновање и извјештавање		
Активности	Надлежност (ко?) /	Рок (оквирно када ?)
Дефинисање приоритета за <u>наредну годину</u> на основу стратешко-програмских докумената и израда Плана имплементације (1+2)	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници у процесу: Начелници надлежних одјељења Града Добоја Колегијум градоначелника Града Добоја Остали службеници ЈУРА	Први квартал текуће године
Припрема планова одјељења <u>за наредну годину</u> , укључујући пројекте из Стратегије развоја и редовне послове	Иницијатор и власник процеса: Начелници надлежних одјељења Града Добоја Носиоци и учесници: Шеф ЈУРА-е, начелници надлежних одјељења Града Добој	01.09-30.09. текуће године
Укључивање стратешких пројеката и мјера у план буџета <u>за наредну годину</u>	Иницијатор и власник процеса: Руководилац Одјељења за буџет и финансије Носиоци и учесници процеса: Шеф ЈУРА-е Колегијум градоначелника Града Добоја	01-31.10 (први нацрт); 01-30.11 (други нацрт); 01-15.12 (трећи нацрт) текуће године.
Усклађивање планова рада одјељења са усвојеним Буџетом <u>за наредну годину</u>	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Начелници надлежних одјељења Колегијум градоначелника Града Добоја	05-15. јануар наредне године
Разрада пројеката	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Остали службеници ЈУРА Надлежна одјељења	Континуирано
Праћење екстерних извора финансирања	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Надлежна одјељења Остали службеници ЈУРА-е	Континуирано
Праћење провођења Плана имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Остали службеници ЈУРА-е Начелници одјељења	Континуирано
Праћење имплементације и израда извјештаја о реализацији годишњих планова рада одјељења	Иницијатор и власник процеса: Шефови одјељења Носиоци и учесници процеса: Колегијум начелника Града Добоја Шеф ЈУРА-е Остали службеници ЈУРА-е	Мјесечно: Колегијум градоначелника Полугодишње: До 31. јула (за првих 6 мјесеци текуће године) Годишње: До 31. маја (за претходну годину)
Укључивање Партнерске групе у праћење имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници у процесу: Шеф и остали службеници ЈУРА-е, Партнерска група	Први састанак ПГ-а: До 31. маја (за претходну годину) Други састанак ПГ-а: До 31. јула (за првих 6 мјесеци текуће године)
Израда Годишњег извјештаја о реализацији стратегије развоја Града Добоја	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници у процесу: Остали службеници ЈУРА Начелници одјељења	До 31. маја наредне године у односу на ону за коју се припрема извјештај
Остале важне активности: ▪ Редовно ажурирање веб странице Града Добоја у домену информација које се односе на развојне активности ▪ Редовни контакти са вишим нивоима власти ▪ Успостављање и унапријеђење међуопштинске сарадње	Иницијатор и власник процеса: Шеф ЈУРА-е Носиоци и учесници: Остали службеници ЈУРА-е	Континуирано

6. Прилози

Прилог 1: Интегрисани преглед ревидиране стратегије 2016 – 2020.

ВИЗИЈА		Водећи индикатори	
Развијен саобраћајни, комуникациони и привредни центар, са развијеном пословном инфраструктуром и пратећим услугама, уређен и туристички атрактиван град, културни, образовни и спортско- рекреативни центар регије, са знатно унапређеним квалитетом живота, уједначеним у граду и на селу.		• Укупан приход по глави становника на подручју Града Добоја повећан за 30%, до 2020. (АПИФ и РЗСРС) • Стопа незапослености на подручју Града Добоја снижена за пет процентних поена (РЗСРС) • Ниво просјечне плате на подручју Града Добоја порастао за 30% (РЗСРС) • Годишња потрошња просјечног домаћинства на подручју Града Добоја порасла за 30% (Анкета о потрошњи домаћинства, 2015, 2019) • Задовољство грађана квалитетом живота на подручју Града Добоја значајно веће у односу на 2016. (Анкета) • Индекс броја сиромашних на подручју Града Добоја смањен за 20%, до 2020.	
1. СТРАТЕШКИ ЦИЉ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ			
Развијен привредни сектор који ефективно користи саобраћајне и комуникационе предности Добоја		• Повећани приходи предузећа за 30% до 2020. године • Повећана укупна добит предузећа за 20% до 2020. године • Повећане инвестиције у пословном сектору за 50% • Број предузећа/1000 становника повећан на 10 до 2020. године • Отворено 600 нових радних мјеста до 2020. године	
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 1.1			
Побољшано пословно окружење и развијени инструменти подршке привреди	Очекивани секторски исходи	• Обезбијеђени повољни услови финасирања за сву привреду путем смањења просјечне каматне стопе на кредите на 5% у периоду 2017 – 2020. године • Скраћено вријеме трајања процедура и снижени њихови трошкови, минимално за 20% и за вријеме и за трошкове до 2018. (регистровање предузећа, грађевинске дозволе, процедуре за пословање, порези и таксе и др.) • Повећан број предузећа који посједују стандарде (ISO и други) за 10, до 2018. године • Приватни сектор значајно утиче на стратешке одлуке јавне	Индикатори секторског циља • Просјечна каматна стопа са урачунатим суфинасирањем каматне стопе • Број дана и трошкови за покретање предузећа, вријеме и трошкови за добијање грађевинске дозволе, вријеме трајања процедура за плаћање пореза и такси • Број нових предузећа који посједују стандарде и број нових сертификата (ISO и други)

		управе у области економије и развоја, од 2017. године • Ојачани капацитети (људски и технички) у домену планирања и управљања општинским развојем, до 2020. Индикатори секторског циља		• Утицај приватног сектора на доношење одлука - ВФС документација о учешћу приватног сектора • Број пројеката које лансира и прати Одсјек за стратешко планирање и управљање развојем
ПРОГРАМ 1.1.1 УНАПРИЈЕЂЕЊА ПОСЛОВНОГ ОКРУЖЕЊА				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 1.1.1.1. Израда Програма подстицаја производним предузећима и његова реализација	Подржано најмање 30 предузећа са програмом субвенционираних камата до краја 2018. године	200.000	200.000	400.000
П 1.1.1.2. Изградња мултисервиса за предузетнике и инвеститоре у оквиру агенције за МСП	За најмање 60% привредника доступне функционалне услуге мултисервиса за предузетнике и инвеститоре	50.000	50.000	100.000
П 1.1.1.3. Пројекат побољшања пословног окружење ВФС	Градска управа сертифицирана по БФЦ стандардима за повољно пословно окружење до краја 2017. године	30.000	0	30.000
П 1.1.1.4. Истраживање потреба и подршка увођењу стандарда у предузећа (ISO и други)	Најмање 10 предузећа користило програм подстицаја подршке увођењу стандарда ISO и други, до краја 2019. године	50.000	30.000	80.000
П 1.1.1.5. Јачање Јединице за управљање општинским развојем	Критичне активности из календара Одсјека за стратешко планирање и управљање развојем реализоване у потпуности до краја 2018. године	12.000	8.000	20.000
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 1.2				
Привучене веће инвестиције, првенствено у областима индустрије, дистрибуције и транспорта	Очекивани секторски исходи • Најмање 5 (капиталних) инвеститора у нове и постојеће инвестиционе локације (капитална инвестиција минималне вриједности од 1.000.000 КМ) до 2020. године • Минимална вриједност инвестиција у пословној зони од	Индикатори секторског циља	• Минимално 5 инвеститора у нове и постојеће инвестиционе локације (извор ЈЛС) • Износ нових привредних (капиталних) инвестиција (извор	

		2.000.000 KM до 2020. године • Најмање 600 нових радних мјеста, до 2020. године		АПИФ) • Број нових радних мјеста као резултат (капиталних) /ових/инвестиција
ПРОГРАМ 1.2.1. ПРОГРАМ ИЗГРАДЊЕ ПОСЛОВНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (KM)	Екстерни извори финансирања (KM)	Укупно (KM)
П 1.2.1.1.Пројектовање пословне зоне (студија изводљивости, регулациони план и др.)	Започет пројекат П 1.2.1.2	40.000	30.000	70.000
П 1.2.1.2. Изграђена и уређена 1 нова пословна зона	Минимално 10.000 m ² закупљеног простора унутар пословне зоне до 2020. године	250.000	250.000	500.000
П 1.2.1.3. Реконструкција главне саобраћајнице у индустријској зони Усора	Најмање 5 парцела у индустријској зони продано или изнајмљено до 2020. године	75.000	1.175.000	1.250.000
ПРОГРАМ 1.2.2. ПРОГРАМ ПРОМОЦИЈЕ ИНВЕСТИЦИОНИХ МОГУЋНОСТИ ГРАДА ДОБОЈА				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (KM)	Екстерни извори финансирања (KM)	Укупно (KM)
П 1.2.2.1.Промоција Добоја као атрактивне инвестиционе локације	Најмање 10 (капиталних) инвеститора званично изразило интерес за инвестирање у нове инвестиционе локације до 2020. године	60.000	20.000	80.000
П 1.2.2.2.Привлачење инвеститора упостојеће индустријске капацитете Града Добоја	Инвестиције уговорене у најмање 3 нова и 2 постојећа индустријска капацитета у зони	200.000	100.000	300.000
2. СТРАТЕШКИ ЦИЉ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ				
Развијено сеоско предузетништво и одржива пољопривредна производња		•Повећан број економски одрживих сеоских газдинстава на 3000 до 2020. године		

СЕКТОРСКИ ЦИЉ 2.1				
Повећање обима пољопривредне производње и радне ангажованости сеоског становништва	Очекивани секторски исходи	• Повећан обим производње у пољопривреди за 30% до 2020. • Повећана радна ангажованост у сеоским подручјима за 20% до 2020. године	Индикатори секторског циља	• Укупан физички и вриједносни обим производње у пољопривреди (почетно и крајње стање) • Број радно активних у сеоским подручјима (почетно и крајње стање)
➤ ПРОГРАМ 2.1.1 Програм унапријеђења тржишне повезаности пољопривредне производње				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 2.1.1.1. Повезивање пољопривредних произвођача и прерађивачких капацитета	Повећан обим откупљених кооперантских пољопривредних производа од стране прерађивачких капацитета за 100% до 2020. године	10.000	0	10.000
П 2.1.1.2. Програм подстицаја пољопривредне производње	Повећан број пољопривредних произвођача у области производње поврћа, воћа, ратарских култура и сточарства за 20% до 2020. године	1.500.000	0	1.500.000
П 2.1.1.3. Наставак активности на реализацији пројекта изградње противградних станица	Смањена штета на пољопривредним културама и објектима за 20% до 2020. године	60.000	40.000	100.000
П 2.1.1.4. Подршка бушењу бунара и набавци система за наводњавање у пољопривреди	Повећане површине засијане поврћем за 10% до 2019. године	30,000	75,000	105,000
П 2.1.1.5. Заштита и ревитализација деградираног (обрадивог) земљишта	500 ha деградираног (обрадивог) земљишта враћено својој намјени	40,000	80,000	120.000
2.1.2. Програм руралног развоја				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори	Укупно (КМ)

		финансирања (KM)		
П 2.1.2.1. Успостављање малих бизниса у сеоским МЗ	Повећан број сеоских бизниса за најмање 50 и укупни приходи сеоских домаћинстава за 50%.	250.000	150.000	400.000
П 2.1.2.2. Проширење капацитета понуде услуга у области сеоског туризма на подручју планине Озрен	Повећање броја корисника услуга у области сеоског туризма на подручју планине „Озрен“ за 20%, до 2020. године	80.000	40.000	120.000
П 2.1.2.3. Израда тематске стратегије руралног развоја Града Добоја	Задовољство квалитетом живота становништва руралних заједница побољшано за 10% у 2020. години односно на 2017. годину.	30.000	0	30.000
3. СТРАТЕШКИ ЦИЉ: ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ				
Регионално конкурентни људски ресурси и развијена укупна друштвена инфраструктура и јавне услуге		• Системи образовања младих и одраслих у потпуности задовољавају потребе привреде за дефицитарним кадром, од 2017. године (100% нових радних мјеста попуњено адекватно образованим и обученим кадром) • За 10% повећан степен задовољства укупног становништва садржајима културе и спорта, до 2020. године • За 10% повећан степен задовољства социјално искључених и рањивих, услугама подршке, до 2020. године • Задржавање степена задовољства становништва јавним услугама образовања и здравства на постојећем нивоу, до 2020. године		
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 3.1				
Унапређене могућности образовања одраслих у сврху запошљавања и самозапошљавања	Очекивани секторски исходи	• Смањен број незапослених из популације средње и старије доби за 5% до 2020. године • Потребе привреде за дефицитарним кадром задовољене до 2020. године.	Индикатори секторског циља	• Број обухваћених особа програмима оспособљавања, преквалификације и доквалификације на годишњем нивоу • Број доквалификованих и преквалификованих особа средње и старије доби који су добили и задржали посао у току године • Укупан број незапослених радника средње и старије доби.
3.1.1. Програм Преквалификације и запошљавања				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (KM)	Екстерни извори финансирања (KM)	Укупно (KM)

П 3.1.1.1. Повећање капацитета за, преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање, у складу са Стратегијом образовања одраслих, уз активан допринс локалног савјетодавног тијела Града Добоја	Повећани капацитети организација за оспособљавање, преквалификације и доквалификације за најмање 80 људи годишње, 2016 – 2020.	40.000	360.000	400.000
П 3.1.1.2. Подршка самозапошљавању и запошљавању доквалификованих и преквалификованих лица старије доби у секторима са највећим потенцијалом за развој	300 незапослених особа средње и старије доби прошло програме преквалификације, доквалификације и оспособљавања до 2020. године.	50.000	150.000	200.000
П 3.1.1.3. Изградња и опремање техничко-лабораторијског центра за потребе Саобраћајног факултета	Повећан квалитет образовне и научне активности за 1.350 студената Саобраћајног факултета, до краја 2020. године	800.000	400.000	1.200.000
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 3.2				
Унапређени услови за рад са дјецом и младим	Очекивани секторски исходи	• Повећан број програма подршке дјечи и младима за 20% до 2020. године. • Повећан број нових културних и спортских садржаја за 15% до 2020. године • Број дјеце дјеце обухваћене предшколским образовањем повећан за 20% до 2020. • За 20% повећано задовољство младих пруженим програмима подршке до 2020. године	Индикатори секторског циља	• Број програма подршке дјечи и младима • Број нових културних и спортских садржаја • Број дјеце обухваћене предшколским васпитањем и образовањем; • Степен задовољства младих пруженим програмима подршке до 2020. године
3.2.1. Програм подршке развоју и образовању дјеце и младих				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 3.2.1.1. Програм подршке ОЦД сектору у свим областима, са	Из буџета града до 2020. године укупно издвојено 1.000.000 КМ за	700.000	300.000	1,000.000

посебним нагласком на развој младих	најмање 80 програма подршке ОЦД			
П 3.2.1.2. Проширење капацитета целодневног боравка дјеце у предшколској установи	До 2017. г. формирана најмање два нова одјељења за прихват дјеце предшколског узраста	150.000	400.000	550.000
3.2.2. Програм развоја културе и спорта				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 3.2.2.1. Израда тематске стратегије развоја културе, спорта, туризма и информисања	До 2020. године реализовано 30 програма из стратегије.	30.000	0	30.000
П 3.2.2.2. Санација адаптација и надоградња објекта библиотеке и набавка библиотечке грађе	Повећање корисника библиотеке за 20%, до2020. године	150.000	700.000	850.000
П 3.2.2.3. Пројекат очувања материјалне и духовне културне баштине	Реконструисано 10% валоризованих објеката архитектонског наслеђења. Број чланова КУД-ова се повећао за 5% до краја 2020. године.	80.000	130.000	210.000
П 3.2.2.4. Набавка и постављање еколошког клизалишта	Најмање 50 посјетилаца дневно користи капацитете еколошког клизалишта.	70.000		70.000
П 3.2.2.5. Реконструкција Соколског дома	Соколски дом оспособљен да пружа најмање 4 спортска садржаја, до 2018. године	300.000	200.000	500.000
П 3.2.2.6. Јачање веза са дијаспором	Повећање броја посјета из дијаспоре за 20% до 2020. године. Одржане 4 културне манифестације са дијаспором на годишњем нивоу.	80.000	0	80.000
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 3.3				
Побољшани услови и услуге за социјално искључене и рањиве категорије	Очекивани секторски исходи • Повећан број корисника програма подршке за стара и изнемогла лица за 10% до 2020. године. • Повећани просторни и сервисни капацитети за бригу о социјално искљученим и рањивим категоријама за 10% до 2020. године	Индикатори секторског циља	• Процент повећања броја корисника подршке програма за стара и изнемогла лица • Процент повећања броја просторних (m²) и сервисних капацитета за бригу о социјално	

		• За 20% повећана покривеност социјално угрожених неком врстом социјалне помоћи, до 2020. године. • Повећан степен задовољства корисника здравствене и инвалидске заштите за 10% до 2020. године.		искљученим и рањивим категоријама • Процент повећања броја корисника социјално искључених и рањивих категорија неком врстом бриге и подршке • Процент повећања броја соц. угрожених лица које примају неку врсту социјалне помоћи • Степен задовољства корисника здравствене и инвалидске заштите

3.3.1. Програм повећања капацитета за социјално искључене категорије

Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 3.3.1.1. Ревитализација Дома пензионера и оснивање геријатријског центра	Обезбијеђено 50 нових мјеста за смјештај и бригу о старим и изнемоглим лицима до 2018. године.	0	1.000.000	1.000.000
П 3.3.1.2. Проширење капацитета центра здравствене заштите	Уведена најмање четири нова програма здравствене заштите.	200.000	500.000	700.000
П 3.3.1.3. Подршка повећању капацитета Центра за дјецу и омладину са сметњама у развоју	Развијена најмање 4 нова програма за рад са циљном групом, која обухвата најмање 200 дјеце и омладине	20.000	50.000	70.000

3.3.2. Програм побољшања услуга за социјално искључене категорије

Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 3.3.2.1. Имплементација Локалног плана акције у области инвалидности за унапређење друштвеног положаја лица са инвалидитетом 2016 – 2020.	Све мјере и пројекти побољшања друштвеног положаја лица са инвалидитетом имплементирани до 2020. године	50.000	250.000	300.000
П 3.3.2.2. Унапређење система подршке старим и изнемоглим лицима која живе сама	Имплементирана 2 нова програма подршке старим и изнемоглим лицима која живе сама.	50.000	200.000	250.000

П 3.3.2.3. Израда социјалне карте и базе података о становништву у стању потребе	Подаци о социјално угроженим се редовно достављају надлежним службама, те заинтересованим НВО-има за укључивање у програме подршке.	20.000	0	20.000
4. СТРАТЕШКИ ЦИЉ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ				
Просторно и комунално уређена, те еколошки напредна средина са развијеном заштитом од природних и других опасности	• Сви аспекти развоја одвијају се у потуности (100%) у складу са просторним, урбанистичким и регулационим плановима • Повећан степен задовољства становништва комуналним услугама за 20% • Смањено загађење околине емисијом CO₂ за 20%, а незбринутим чврстим и течним отпадом за 50% • Унапређена заштита становништва и имовине од природних и других опасности за 50%			
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 4.1				
Повећана покривеност становништва водоводном и канализационом мрежом	Очекивани секторски исходи	• Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом снабдјевања водом из контролисаних система повећан за 20% до 2020. године. • Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом канализационе мреже повећан за 10% до 2020. године.	Индикатори секторског циља	• Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом снабдјевања водом из контролисаних система. • Степен задовољства грађана покривеношћу и квалитетом канализационе мреже • Број становника покривених водоводном мрежом • Број становника покривених канализационом мрежом
4.1.1. Програм унапријеђења комуналних услуга				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 4.1.1.1. Изградња приоритетне водоводне мреже и извора снабдјевања водом на подручју Града	Побољшан капацитет и квалитет водоснабдјевања за 10% за најмање 5.000 домаћинстава у урбаном подручју Града Добоја, до 2020. године	90.000	30.000	120.000
П 4.1.1.2. Детаљна хидрогеолошка, алувијална и терасна истраживања ријеке	Створене претпоставке за почетак реализације новог система водоснабдјевања којим ће бити	80.000	0	80.000

Босне	обухваћено најмање 60% становништва Града Добоја, до 2017. године.			
П 4.1.1.3. Изградња приоритетне канализационе мреже на подручју Града Добоја - друго сливно подручје	2.000 домаћинства и привредних субјеката обухваћено канализационом мрежом након 1. фазе до 2019. године.	200.000	1.300.000	1.500.000
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 4.2				
Смањени ризици од елементарних непогода и других опасности	Очекивани секторски исходи	• Смањен ризик од елементарних непогода и других опасности за становништво за 10% до 2020. године • У потупности (100%) спријечене штете на инфраструктури и имовини санацијом најмање пет приоритетних клизишта, до 2020. године • Смањење посљедица елементарних непогода и других опасности за становништво за 20% до 2020. године	Индикатори секторског циља	•Процент ризика од ел. непогода и других опасности за становништво • Вриједност процјењених штета на инфраструктури и имовини на пет приоритетних клизишта • Вриједност процјењених штета на инфраструктури и имовини од елементарних непогода и других опасности
4.2.1. Програм заштите становништва и имовине од елементарних и других опасности				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 4.2.1.1. Регулације дијела корита ријеке Босне	Смањена учесталост плављења терена урбаног подручја након обилних киша за 50%	750.000	3.250.000	4.000.000
П 4.2.1.2. Уређење и одржавање корита ријека и канала	Смањена учесталост плављења терена руралног подручја након обилних киша за 80%	1.000.000	1.000.000	2.000.000
П 4.2.1.3. Израда катастра клизишта и санација приоритетних клизишта	Санирано најмање пет приоритетних клизишта, до 2020. године.	150.000	150.000	300.000
П 4.2.1.4. Техничко опремање специјализоване службе-Територијалне ватрогасне јединице Добој (набавка спуснице и спец. возила)	До 2020. г. одговор Територијалне ватрогасне јединице за пожаре на бржи је за најмање 20% у односу на 2016.годину	120.000	350.000	470.000

П 4.2.1.5. Изградња људских и техничких капацитета јединица цивилне заштите Града Добоја	До 2020.г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. година	35.000		35.000
П 4.2.1.6. Техничко опремање специјализоване јединице цивилне заштите Града Добоја Јединица за спасавање на води и под водом	До 2020.г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. година	100.000	35.000	135.000
П 4.2.1.7. Опремање Штаба за ванредне ситуације Града Добоја	До 2020. г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. година	10.000	10.000	20.000
П 4.2.1.8. Обука и опремање јединица заштите и спасавања опште намјене Града Добоја	До 2020. г. смањено просјечно вријеме одговора цивилне заштите на захтјеве за интервенцијама током катастрофа за 30% у односу на период 2011 – 2014. година	100.000	100.000	200.000
П 4.2.1.9. Опремање оперативнo-комуникационог центра и инсталирање система за узбуњивање	Период обавјештавања грађана о надолazeћим опасностима скраћен за 20% до 2020. године.	40.000	110.000	150.000
П 4.2.1.10. Обука ватрогасне јединице-Добровољног ватрогасног друштва Добој	До 2020. г. одговор Добровољног ватрогасног друштва је бржи за најмање 20% у односу на 2016. годину	2.000	13.000	15.000
П 4.2.1.11. Техничко опремање ватрогасне јединице-Добровољног ватрогасног друштва Добој	До 2020. г. одговор Добровољног ватрогасног друштва је бржи за најмање 20% у односу на 2016. годину	20.000	130.000	150.000
П 4.2.1.12. Деминирање на приоритетним локацијама-Противминско дјеловање на подручју Града Добоја	До 2020. г. за 10% смањен тренд инцидената и акцидената са МЕС и НУС, у односу на 2016. годину.	150.000	1.350.000	1.500.000

П 4.2.1.13. Реконструкција пумпне станице за отпадне и оборинске воде Града Добоја	Смањена учесталост плављења терена урбаног подручје Града Добоја за 100% (у потпуности заштићено од унутрашњих оборинских и отпадних вода) до 2020. године	450.000	450.000	900.000
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 4.3				
Унапређено управљање чврстим отпадом	Очекивани секторски исходи	• Степен задовољства грађана прикупљањем, одлагањем и рециклажом отпада, повећан за 20% до 2020. године. • До 2020. године 80% домаћинства обухваћено организованим прикупљањем отпада;	Индикатори секторског циља	• Степен задовољства грађана прикупљањем, одлагањем и рециклажом отпада • Број домаћинства обухваћених организованим прикупљањем отпада (број уговора)
4.3.1. Програм унапријеђења управљања отпадом				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 4.3.1.1. Израда плана управљања отпадом Града Добоја, у оквиру регионалног приступа	Сви програми из плана управљања отпадом у потпуности имплементирани до 2020. године.	35.000	0	35.000
П 4.3.1.2. Изградња и опремање регионалне санитарне депоније.	Повећани капацитети одлагања чврстог отпада са 14.000 на 40.000 тона до 2020. године	500.000	2.000.000	2.500.000
П 4.3.1.3. Уклањање дивљих депонија	Смањен број дивљих депонија за 30 до 2020. године	50.000	50.000	100.000
П 4.3.1.4. Селекција чврстог отпада на новим локацијама у градском насељу (наставак активности)	Раздвајање и рециклажа отпада 5% од укупне количине до 2020. године	40.000	80.000	120.000
П 4.3.1.5. Проширење организованог прикупљања отпада	Број домаћинства укључених у организовано прикупљања отпада повећан за 80% до 2020. године	100.000	200.000	300.000
П 4.3.1.6. Едукација са циљем подизања свијести становништва о значају заштите животне	Промијењене навике и пракса дијела становништва, с циљем контролисаног одлагања чврстог	19.000	21.000	40.000

средине и енергетској ефикасности-Енергетски дани	отпада у проценту од 80%, до 2020. године			
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 4.4				
Повећање енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије и заштита ваздуха	Очекивани секторски исходи	• Смањени рачуни за струју и друге енергенте у јавним установама за 10% до 2018. године • Смањење емисије CO₂ за 20% до 2020. године	Индикатори секторског циља	• Износ рачуна за струју • Износ торшкова енергената • Однос емисије CO₂ у 2016. и 2020. години
4.4.1. Програм енергетске ефикасности				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (KM)	Екстерни извори финансирања (KM)	Укупно (KM)
П 4.4.1.1. Употреба обновљиве геотермалне енергије	За предвиђене објекте уштеда енергије за гријање (према количини енергента) је 90% до 2018. године.	50.000	1.250.000	1.300.000
П 4.4.1.2. Обнова - реконструкција фасада, столарије, кровова и др. на објектима јавних установа и зграда колективног становања	За предвиђене објекте уштеда енергије (према количини енергента) је 20%, до 2020. године.	100.000	600.000	700.000
П 4.4.1.3. Енергетски прегледи за јавне објекте	За предвиђене објекте уштеда енергије (према количини енергента) је 15%, до 2020. године.	40.000	60.000	100.000
П 4.4.1.4. Замјена енергетски неефикасних расв.тијела високо ефикасним и еколошки прихварљивим рас.тијелима уз оптимизацију система јавне расвјете.	За јавну расвјету уштеда енергије за 0.4 GWh и смањење емисије за око 300 тона CO ₂ до 2020. године	480.000	520.000	1.000.000
П 4.4.1.5. Успостављање едукативног инфо центра за климатске промјене и енергетску ефикасност	До 2020. године најмање 20.000 домаћинстава информисани о начинима и предностима кориштења обновљивих извора енергије.	10.000	15.000	25.000

П 4.4.1.6. Успостава информативног система за праћење потрошње енергије у Граду Добоју	Успостављено редовно праћење потрошње и расипања енергије у Граду Добоју, до 2020. године	5.000	0	5.000
П 4.4.1.7. Израда програма заштите ваздуха	До 2020. године сви пројекти из програма у потпуности имплементирани.	20.000	0	20.000
СЕКТОРСКИ ЦИЉ 4.5				
Уређена просторно-планска и еколошка документација	Очекивани секторски исходи	•Систем планског управљања простором и земљиштем у складу са свим законским стандардима и функционалан у потпуности до 2020. године	Индикатори секторског циља	• Број предмета који су донешени у складу са стандардима и плановима функционалног система планског управљања простором и земљиштем (Просторни план; Урбанистички план; План унапређења ефикасности и транспарентности управљања земљиштем; План одржавања зелених површина)
4.5.1. Програм израде просторно планске документације				
Пројекат / мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Буџет (КМ)	Екстерни извори финансирања (КМ)	Укупно (КМ)
П 4.5.1.1. Израда Просторног плана Града Добоја	До јануара 2017. године, усвојен Просторни план општине	300.000	0	300.000
П 4.5.1.2. Израда Урбанистичког плана Града Добоја	До јула 2017. године, усвојен Урбанистички план општине Донешен план унапређења ефикасности и транспарентности управљања земљиштем до 2018. године.	400.000	0	400.000
П 4.5.1.3. Израда катастра зелених површина градског насеља Добој	Уређен систем праћења, одржавања и унапређења зелених површина у урбаном подручју до 2020. године	20.000	10.000	30.000

Прилог 2: Табеле варијабли за праћење индикатора

Овдје ће бити укључене табеле из алата за кохернтност а након што се унесу базни подаци

Прилог 3: Процјена финансирања редоване развојне стратегије Града Добоја 2016-2020.

Осврт на финансирање током претходног периода имплементације стратегије: На основу података припремљених за евалуацију имплементације развојне стратегије Града Добоја утврђено је да је током посматраног периода 2011 – 2014. године **од укупно планираних (плановима имплементације) 17,6 мил КМ реализовано 32%**. Усљед мање реализације средстава из буџета те због ванредног прилива из донаторских средстава за санацију штета од поплава током 2014, **структура реализованих средстава је значајно измјењена у односу на иницијални план, гдје је 90% остварено из вањских извора а 10% из буџета**. Када је ријеч о структури финансирања по секторима развоја плановима имплементације је било предвиђено да се **за сектор економског развоја издвоји 52%, за друштвени сектор 19% а за сектор заштите животне средине 29%**. Због лоше економске ситуације која је утицала на смањен обим реализације средстава као и због прерасподјеле средстава за санацију штета од поплава, **за економски сектор је издвојено само 2%, за сектор друштвеног развоја 13% те за сектор заштите животне средине 85%**.

Образложење прогнозе средстава за период 2016 – 2020. године: Прогноза финансирања развојне стратегије за период 2016 – 2020. године припремљена је узимајући у обзир (i) нацрт буџета за 2016. годину (ii) очекивана допунска средства из осталих екстерних извора; (iii) ограничења у погледу акумулираних обавеза и задужености као и других ризика.

У периоду 2011 – 2014. године, за имплементацију стратегије укупно је издвојено 5,6 мил. КМ из буџетских и екстерних извора, и то просјечно 1,4 мил. КМ годишње. Из буџета је издвојено укупно 560 хиљада КМ, годишње у просјеку 140 хиљада, из екстерних извора 5 мил. КМ, просјечно 1,25 мил. КМ. С обзиром на поплаву коју је град претрпио током 2014. године, дошло је до измјене и адаптације пројеката из стратегије сходно новој ситуацији и новонасталим потребама. Стављен је посебан акценат на обнову и унапређење инфраструктуре и објеката јавних институција, њихово техничко опремање, енергетски ефикасну градњу, уређење водотока и друге активности и мјере ради предупређења ризика. Податке о издвајању за имплементацију стратегије у 2015. години је тешко ће издвојити као једну цјелину, јер се углавном ради о низу пројеката чија је имплементација трајала од јуна 2014. до краја 2015. године. На основу оперативних евиденција, из буџета је до сада издвојено најмање 2 мил. КМ те из екстерних извора преко 10 мил. КМ. Ови подаци указују да је током 2014. и 2015. дошло до значајних измјена тренда реализације издвајања за финансирање стратегије у односу на претходне године, при чему је 2014. године издвајање било мање, најприје због пада буџетских прихода, а потом његовог опоравка, док је током 2015. године раст буџетских прихода и буџетски суфицит омогућио значајна издвајања за реализацију стратегије.

У погледу нацрта буџета за 2016. годину за имплементацију стратегије је **оквирно предвиђено 2.5 мил. КМ**. Што се тиче буџета за 2016. годину, битно је напоменути да пораст буџетских средстава и буџетски суфицит отварају могућност за далеко ефикаснији и релаксиранији однос према имплементацији стратегије. У 2016. години пројекти санације и превенције пријетњи од природних пријетњи и катастрофа још увијек ће играти важну улогу и имати акценат у оквиру имплементације стратегије. Такође, пројекција буџета прати различите аранжмане

који су постигнути са другим нивоима власти, финансијским институцијама и донаторима везано за средства која ће из тих извора бити коришћена за ову сврху. Може се рећи да ће се тек након овога периода акценат стратегије вратити на стандардне развојне моделе.

У петогодишњем периоду од 2016. до 2020. године за сектор економског развоја планирано је издвајање од 16%, за сектор друштвеног развоја 25%, а за заштиту животне средине 59% средстава. Према пројекцији, средства за заштиту животне средине ће осјетно да се смањују према крају периода, док ће процентуално пораста средства за економски и друштвени развој.

Међутим, не треба занемарити да ће услед појачане привредне активности до које долази због постојеће и предстојеће изградње нових погона за производњу и прераду, доћи до повећања издвајања буџетских средстава за подстицаје у пољопривредној производњи и подршци инвеститорима, што се директно рефлектује на имплементацију стратегије.

Такође, Добој је приступио или се кандидовао за различите пројекте који имају за циљ унапријеђење привредног амбијента (БФЦ, ГОЛД, МЕГ, ЛИД итд.), основан је привредни савјет и успостављен бољи дијалог са привредницима, усвојене мјере директног подстицаја инвеститорима, што све доводи до повећања осјетљивости локалне самоуправе за развој привредног сектора.

Обновом јавних установа и инфраструктурних објеката ослобођена су средства за изградњу недостајући елемената физичке и друштвене инфраструктуре, умјесто да се она као до сада првенствено користе на одржавање постојећег нивоа.

Када је ријеч о финансијском стању Града Добоја, **акумулиране обавезе су 26.826.635 КМ**. За сервисирање кредитних обавеза у наредних 5 година ће бити потребно годишње издвајати средства у распону од 5.098.295 КМ 2016. године до 3.918.196 КМ 2020. године. Ипак, очекује се даље повећање кредитног задужења, углавном у складу са договореним аранжманима за изградњу инфраструктуре, а за шта се очекује добијање сагласности о додатном кредитном задужењу. Ово задужење би било добродошло јер се ради о намјенским средствима за имплементацију пројеката из стратегије. Ризици који се могу појавити у вези имплементације односе се на евентуални пад тренда буџетских прихода уколико је тренутни скок посљедица повећане трговинске и грађевинске активности након поплаве. Уколико би се тренутни тренд убирања прихода очувао, не би требали постојати разлози за неостварење планираних циљева, односно пројеката.

Посебан елементу свему представља издвајање дијела територије Града Добоја у посебну ЈЛС (Станари) због чега неће бити прилива од пореза и концесија са подручја рудника и термоелектране, али су истовремено престале и обавезе Града Добоја за финансирање активности на том простору.

Прогноза је припремљена путем консултација кључних чланова Развојног тима и Службе за финансије те је усаглашена са градоначелником Града Добоја. Прогноза је кориштена као полазна основа за припрему секторских планова ревидиране развојне стратегије Града Добоја.

Преглед по главним изворима финансирања за период 2016 - 2020. године

Извори финансирања локалне развојне стратегије	Оквирна процјена по годинама					УКУПНО (у КМ)
	2016	2017	2018	2019	2020	
Из буџета Града Добоја (у КМ)	2.500.000	3.000.000	2.500.000	2.000.000	1.000.000	11.000.000
Екстерни извори (<i>кредити, ентитети, кантони, држава, јавна предузећа и приватни извори</i>) (у КМ)	4.500.000	2.500.000	2.000.000	1.000.000	1.000.000	11.000.000
Екстерни извори (<i>ИПА, донатори и остало</i>) (у КМ)	3.000.000	2.500.000	2.000.000	1.000.000	1.000.000	9.500.000
УКУПНО (у КМ)	10.000.000	8.000.000	6.500.000	4.000.000	3.000.000	31.500.000

Приједлог оквирне расподјеле финансирања по секторима развоја (стварна расподјела ће утврдити током ревидирања стратегије)

Економски сектор	Друштвени сектор	Сектор заштите животне средине	Укупно
5.000.000 КМ	8.000.000 КМ	18.500.000 КМ	31.500.000 КМ

Напомене /образложења (за оне године у којима значајније одступају очекивања у односу на тренд раније остварених извора финансирања):

Из Буџета Града Добоја	- Расподјела намјенских средстава од такси, накнада, ренте, закупа, концесија, итд. - Буџетска средства расподијељена према организационим јединицама у сврху реализације

	пројеката, подстицаје у пољопривреди, подстицаје инвеститорима, суфинансирање итд. - Трансфери средстава са виших нивоа власти.
Екстерни извори (<i>кредити, ентитети, кантони, држава, јавна предузећа и приватни извори, донатори, сл.</i>)	- Кредитна средства ЈЛС за помоћ привреди и привредницима. - Кредитна средства за развој инфраструктуре. - Владина средства (из кредита или других извора) за откањање посљедица поплаве - Донаторска средства за развој инфраструктуре и пројекте у привредном, друштвеном и сектору заштите животне средине.

Прилог 4: План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (у елект. облику)

(Навести линк за преузимање – са странице Града Добоја)

Прилог 5: Пројектне фише (у елект. облику)

(Навести линк за преузимање - са странице Града Добоја и други електронки линк, нпр. Dropbox)